

“Nozīmīgas personības vietējās teritorijas saimnieciskajā attīstībā laika periodā
no 1945. - 1991. gadam”

Rūjienas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētāji.

Augusts Urulis

Divi termiņi:

No 1944. gada 1. oktobra līdz 1945. gada 1. augustam.

No 1950. gada 25. janvāra līdz 1951. gada 4. janvārim.

Autobiogrāfija

Rakstīta 1951. gada 22. oktobrī.

Augusts Antona d. Urulis dzimis 1903. gada 1. maijā Valmieras apriņķī Rencēnu pagastā kalpu ģimenē, ģimenē 12 bērni. Ģimene dzīvoja Ternejas pagastā un arī Naukšēnos. Mācījās Naukšēnu pamatskolā. Pēc dienesta strādājis kā būvstrādnieks. 1935. gadā sācis dzīvot Rūjienā Pentes ielā Nr.10, sociālā izcelšanās no strādniekiem. Buržuāziskās Latvijas laikā strādājis par laukstrādnieku pie Rūjienas pilsētas apkārtējiem lauku saimniekiem.

Padomju valdības laikā no 1940. gada novembra līdz 1941. gada martam strādājis Rūjienas pilsētas komunālās saimniecības nodaļā par strādnieku. No 1941. gada 1.marta līdz 1945. gada 5. jūlijam par Rūjienas viesnīcas un restorāna pārzini.

Vācu okupācijas laikā no 1941. gada jūlija līdz 1942. gada aprīlim kā padomju iekārtas darbinieks atradies apcietinājumā. Pēc atbrīvošanas no apcietinājuma, strādājis gadījuma darbus un par laukstrādnieku Jeru pagastā.

Pēc Rūjienas pilsētas atbrīvošanas no vācu okupantiem no 1944.gada 1.oktobra līdz 1945. gada 1.augustam strādājis par Rūjienas pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāju. No 1945. gada 1.decembra līdz 1947. gada 1.decembrim strādājis par Rūjienas pilsētas komunālās saimniecības nodaļas būvtehnīķi. Laikā no 1947. gada 1. decembra līdz 1948. gada 1.jūnijam strādājis par Rūjienas pilsētas komunālo uzņēmumu kombināta direktoru. Pēc tam pārgājis darbā par Rūjienas patērētāju biedrības sagādes daļas noliktavas pārzini.

Vietējo padomju vēlēšanās 1948.gadā b.Urulis ievēlēts par Rūjienas pilsētas darbaļaužu deputātu Padomes deputātu, bet 1950. gada 25.janvārī ievēlēts par Rūjienas pilsētas darbaļaužu deputātu Padomes izpildkomitejas priekšsēdētāju. Par priekšsēdētāju viņš strādāja līdz 1951. gada 4.janvārim. No darba atbrīvots sakarā ar 1951. gada decembrī notikušām vietējo Padomju vēlēšanām.

Urulis Augusts Antona d. ir precējies. Viņa sieva no 1944. gada strādā par Rūjienas pilsētas bibliotēkas pārzini. Ģimenē divi bērni.

Pēdējos darba gadus strādājis pansionātā “ Pentes” lauku darbus. Miris 9. martā 1984. gadā.

Jānis Miķelsons

Divi termiņi:

No 1940. gada 20. augusta līdz 1941. gada 4. jūlijam.

No 1945. gada augusta līdz 1948. gada aprīlim.

Autobiogrāfija

Rūjienā, 1971. gadā.

Esmu dzimis 1899. gada 3. februārī. Mans tēvs Ansis strādāja par kalpu Nurmui, Paipusa un Virķēnu muižās. Viņš mira 1910. gada Virķēnu muižā. Man tad bija 11 gadu un gāju pirmo ziemu skolā. Ganos nogāju 8 vasaras. 1916. gadā aizbraucu uz Petrogradu un iestājos darbā Putilova rūpnīcā. Tur man izzaga kabatas portfeli ar dokumentiem, tamdēļ mani pa etapu nosūtīja atpakaļ uz Rūjienu.

1917. gadā strādāju Rūjienas pagastā lauku darbos. Rudens pusē tiku ievēlēts pārtikas komitejā, bet kad pagastā nodibinājās sarkano gvardu nodaļa, iestājos arī es.

1918. gada februārī, kad ap pusdienas laiku atgriezos pagastā no norīkojuma, tur jau visi bija evakuējušies, jo vācietis tuvojās Valmierai. Tad es noslēpos pie labiem ļaudīm. Pēc piecām nedēļām, kad parādījās atklātībā, mani apcietināja

un nosūtīja uz Vāciju, kur sabiju Neihammeras un Lamzdorfas nometnēs, pa starpām strādājām lauku darbos.

Lai gan Vācijā bija notikusi revolūcija, gūstekņus nelaida. Tad iebēgām Polijā, no kurienes sākās grūts ceļš līdz Rīgai. Rīgā ieradās 1919. gada janvārī. Februāra sākumā Rūjienai uzbruka igauņu baltgvardi, kurus atsita mūsu partizāni. Otrā rītā igauņi atkal uzbruka ar lielākiem spēkiem un vairākos virzienos un ieņēmuši Rūjienu devās Oleru - Rencēnu virzienā. Es ejot pa apkārtējiem ceļiem nokļuvu Rencēnos un iestājos brīvprātīgajos. Kad igauņi bija izsludinājuši Rūjienā un apkārtējos pagastos mobilizāciju, pie mums ieradās liels pārnācēju skaits, kas īsā laikā sasniedza vairāk nekā 700 cilvēku. Tika nodibinātas trīs rotas telefonistu, jātnieku izlūku, kājinieku izlūku komandas un saimniecības daļa. Es tiku iedalīts otrā rotā, otrā vadā un tad sākās karošana Rūjienas apkārtnē. Tā radās “Valmieras brīvprātīgais bataljons”.

26. aprīlī bataljons un 7 latviešu strēlnieku pulks pārgāja uzbrukumā un ieņēma Rūjienu, Naukšēnus, Mazsalacu. Baltigauņi saņēmuši papildspēkus somu brīvprātīgos 30. aprīlī sāka uzbrukumu pirmā maijā mums vajadzēja atkal Rūjienu atstāt.

Kad vācieši ieņēma Rīgu, mums vajadzēja steigā pārcelties uz Latgali. Bataljona štābs novietojās Varakļānos, bet mēs ieņemām pozīcijas Borkovas, Stirnienas, Murmastienas u. c. rajonos. Drīz pēc tam bataljonu pievienoja 8. latviešu strēlnieku pulkam. Mūs nosūtīja uz Polijas fronti. Tur jau bija daudz sīvākas kaujas. Beidzamās kaujas mums bija uz Bērzaines krastiem, kur savā laikā bija apslīcis Napoleona karaspēks. Tad tikām nomainīti un pārcelāmies uz Deniķina fronti.

Pirmā kauja notika netālu no Kromiem. Otrā iegājām bez kaujas kur pārļaidām nakti. Tad sākās smagas kaujas, daudzus mūs ievainoja tanī skaitā arī rotas komandierus Skrastiņu Emīlu un Liepiņu Elmāru.

Jau sanitārā vilcienā lasījām laikrakstos par lielām kaujām un lieliem panākumiem. Tad mēs nokļuvām Maskavā hospitālī. Mūsu rotas komandieri uzrakstīja vēstuli valdībai. Tā kā es biju ievainots rokā, man vajadzēja šo vēstuli nest uz Kremli.

Kad biju apārstējis roku un izgulējis tīfu, atgriezās savā daļā. Tūlīt no Jekaterinoslavas devāmies uz Vrangeļa fronti, kur tiku iedalīts jātnieku izlūkos. Ar pirmo kauju ieņemām Perekopu. Taču drīz vajadzēja to atdot, jo nebijām pieraduši cīnīties pret tankiem. Rudenī, kad mums atnāca palīgā pirmā kavalērijas armija un Sarkanā armija, gūstot lielus panākumus arī mēs iegājām Krimā līdz Eupatorijai.

Kad latviešu divīziju izformēja, no deviņām jātnieku komandām noformēja otro kavalērijas pulku, pirmais jau bija, abus nosauca – “atsevišķā latviešu kavalērijas brigāde”. Mēs tikām novietoti sādžās Šulcovā, Špaierā un Marinovkā uz ilgāku atpūtu, bet nekas no tā neiznāca, jo vajadzēja uzsākt vajāt anarhistu machno.

1921. gada 10. martā tikām demobilizēti. Bija dota iespēja vai palikt Padomju Savienībā vai uz miera līguma pamata braukt uz Latviju, tad nu arī apmēram puse ļaudis palika tur, otra brauca uz Latviju.

Atvadoties pulka komandieris teica sirsnīgu runu, kurā uzsvēra, ka cīņa vēl nav galā, atgriežoties Latvijā to vajadzēs turpināt. Šo novēlējumu tiku pildījis.

Atgriezies Latvijā izmācījos par namdari un sāku strādāt. 1922. gadā iestājos Latvijas laukstrādnieku arodbiedrībā. 1924. gada aprīlī iestājos pagrīdes pulciņā. 1928. gadā par politisko nostāju mani apcietināja, bet pēc sešām nedēļām atbrīvoja.

1929. gadā apcietināja vairāk kā 60 arodbiedrības biedrus no kuriem 32 nodeva tiesai. Es biju valdes loceklis kasieris. 32 notiesāja no 6 mēnešiem līdz 5 gadiem spaidu darbos. Man piesprieda 4 gadus cietumā.

Kad 1934. gadā iznācu no cietuma, Rūjienā vairs pagrīdes darbība nenotika. Tā kā pārtraukums bija ilgāks par diviem gadiem, to man ieskaitīja kandidātu stāžā un no 1940. gada 20. augusta esmu partijas biedrs.

1940. gada 20. augustā tiku iecelts par Rūjienas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētāju. 1941. gada 4. jūlijā evakuējamies uz Čuvašijas Autonomo republiku, kur nostrādāju kara rūpnīcā Nr.494 līdz 1945. gadam.

No 1945. gada augusta līdz 1948. gada aprīlim biju Rūjienas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs. No 1948. gada aprīlim līdz 1950. gadam biju Rūjienas pilsētas ceļu meistars., no 1950. gada līdz 1955. gadam Rūjienas rajona Komunālās nodaļas vadītāju. No 1955. gada līdz 1958. gadam Rūjienas patērētāju biedrības sabiedriskās ēdināšanas direktors. Pēc tam vairāk algotu darbu neesmu strādājis.

Esmu apbalvots ar ordeni “Sarkanā Zvaigzne”, 3 medaļām un goda grāmatu no Čuvašijas Autonomās republikas Augstākās Padomes.

Kārlis Čākurs

No 1948. gada 9. februāra līdz 1950. gada 10. janvārim.

Rihards Auniņš

No 1951. gada 4. janvāra līdz 1953. gada 13. martam.

Rihards, Riharda d. Auniņš dzimis 1926. gada 21. janvārī Rūjienā strādnieku ģimenē, kur auga kopā ar brāli Juri un māsu Annu. Mācījās Rūjienas draudzes skolā un ģimnāzijā, kuru nepabeidza. Slēpās no iesaukuma fašistu armijā.

1944. gada oktobrī tiek iesaukts Padomju armijā. Pēc apmācībām Daugavpilī, nokļūst frontē – Kurzemes katlā. Ir mīnmetējs. Piedalās kaujās pie Džūkstes, saslimst ar tīfu, ārstējas Jelgavas hospitālī. Pēc kara turpina dienestu armijā Baku pilsētā.

Atgriezies Rūjienā strādā par pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāju, kultūras nama direktoru, sabiedriskās ēdināšanas vadītāju pilsētā, par elektriķi dzīvokļu pārvaldē, kur veic arī daudz citus darbus.

Sastāvēja VĻKJS biedros. Apbalvots ar vairākām medaļām. Izaudzinājis dēlu. Ir 2 mazmeitas. Raksturā neatlaidīgs, nodomāto izved līdz galam, izpalīdzīgs un atsaucīgs.

Mira pēkšņi 4.februāra naktī, 1989. gadā. Bēres 1989. gada. 8.februārī Skudrītes kapos.

Pēteris Kreicšteins

No 1953. gada 13. marta līdz 1957. gada martam.

Kreicšteins Pēteris Pētera d. dzimis 1898.gada 9. aprīlī laukstrādnieka ģimenē Dikļu pagastā. Ģimenē ir 6 bērni, 5 meitas un viens dēls. No piecu gadu vecuma iet pie saimniekiem par ganu. Vēlāk strādā silikonķieģeļu ceplī par strādnieku. Pēc tam Valmieras Veides fabrikā pie audumu krāsošanas. Pirmā pasaules kara laikā ir latviešu armijā Imantas pulkā. Pēc kara strādā uz šaursliežu dzelzceļa Valmierā par remonta strādnieku. Pēc tam uz platsliežu dzelzceļu Ieriķu stacijā par pārmijnieku. Miris 1961.gada martā, apglabāts Valmieras pilsētas kapos.

Lūcija Priede

No 1957. gada marta līdz 1959. gada decembrim.

Autobiogrāfija. 1981. gada 14. aprīlī.

Es, Priede Lūcija Kārļa m., dzim. 1910. gada 23. augustā Valmieras rajona Vecates ciema “ Vecvētrās”, esmu PSKP biedre no 1949. gada aprīļa Biedru kartes Nr. 15852879.

Mani vecāki bija kalpi pie saimniekiem, vecāki ir miruši. Bez manis ir divas māsas, viena dzīvo Valkas rajona Trikātas ciemā, otra Rīgā.

Izglītība man ir pamatskolas, skolas laikā vasarā gāju ganos pie saimniekiem, ziemā skolā. Ar 15 gadu vecumu no 1925. gada sāku strādāt par meitu pie saimniekiem Vecates ciemā līdz 1938. gadam.

Ar 1938. gadu pārcēlos dzīvot uz Mazsalacu, strādāju par kalponi pie policista Šica. No 1939. gada līdz 1941. gada janvārim pie zobārstes Melgalves.

Ar 1949. gada janvāri pārnācu dzīvot uz Rūjienu sakarā ar vīra darbu. Mans vīrs tolaik bija Rūjienas dzelzceļa milicijas pilnvarotais. Es algotu darbu nestrādāju, jo man 1941. gada 13. aprīlī piedzima meita Regīna.

1941. gada jūnijā sākoties Lielajam Tēvijas karam kopā ar ģimeni evakuējos uz Padomju Savienību.

Vīrs brīvprātīgi iestājās Latviešu divīzijā, es ar meitu Fominskas rajona kolhozā. Mana vēlēšanās bija strādāt frontes vajadzībām, tā 1942. gada 12. martā aizbraucu uz latviešu divīzijas rezerves pulku “ Gorohoveckā”, kur mani pieņēma un es strādāju armijas virtuvē kā pavāre, gan pie vecākā komandiera sastāva, gan jauno komandieru sastāvā. Man un manai meitai uzturs tika atļauts tāds kā tajā laikā bija jaunākiem komandieriem.

Karaspēka daļā strādāju līdz 1944. gada rudenim. Šeit man bija viss atbildīgākais darbs manā mūžā.

Vīrs krita 1942. gada jūnijā pie Stārajas Rusas. 1944. gada novembrī es ar meitu atbraucu Padomju Latvijā, sāku strādāt Mazsalacā kā ēdnīcas vadītāja, vēlāk kā komunālā kombināta direktore.

Ar 1952. gadu mani pārcēla strādāt par Rūjienas rajona Sociālās nodrošināšanas nodaļas vadītāju.

1954. gadā mani ieteica strādāt par Rūjienas patērētāju biedrības priekšsēdētāju, tā uz ieteikuma pamata arī ievēlēja.

Ar 1957. gada martu mani ievēlēja par Rūjienas pilsētas Padomes priekšsēdētāju. Pilsētai klāt tajā laikā bija divi kolhozi Tālava un Pionieris, par kuriem bija jāzina saimnieciskais darbs tāpat kā pilsētā. Tā bija liela darba

slodze bez kādas speciālas izglītības. Šeit strādāju līdz 1959. gada decembrim. Tad likvidējās Rūjienas rajons un manu vietu ieņēma spējīgāki darbinieki.

1960. gada janvārī mani pārcēla uz tagadējo "Māras" 4 filiāli par vadītāju, kur strādāju līdz aiziešanai pensijā 1967. gada aprīlim.

Visi mani minētie darbi bijuši tuvi iemilēti vienmēr centos izpildīt pēc labākās apziņas.

Vairāk kārt esmu bijusi ievēlēta par Rūjienas pilsētas Padomes deputāti.

Pašreiz esmu Rūjienas patērētāju biedrības revīzijas komisijas locekle, kur ņemu aktīvu dalību.

Algotu darbu nestrādāju, saņemu vietējās nozīmes personālo pensiju.

Trūte Kundrāte

No 1959. gada decembra līdz 1961. gada 29. martam.

Biedru grupa

Visi viņu ciena

Liesma (Valmiera,) Nr.58./10.04.1964

K.Krišānes teksts A. Pētersona foto

Tā rūjienieši raksturo pensionāri Trūti Kundrāti. Šis raksturojums ir pelnīts. Trūte Kundrāte ir Rūjienas pilsētas sieviešu padomes, priekšsēdētāja, ilggadējā deputāte, pilsētas izpildu komitejas locekle. Rūjienas sieviešu padome un tās priekšsēdētāja daudz pūlējušās, lai padarītu skaistāka un kulturālāku savu pilsētu, lai komunistiskās sadzīviskie principi iesakņojas katrā ģimenē. Rīkotas pārbaudes veikalos, mazbērnu novietnē, atsevišķās ģimenēs. Vairāki jaunieši, kas nevēlējās strādāt, bet dzīvoja uz vecāku rēķina, iesaistīt darbā. Bieži notiek pārrunas par bērnu audzināšanu, gaumi, sadzīves, kultūru un citiem jautājumiem. Ar lielu iejūtību b. Kundrāte veic savus deputātes pienākumus. Katrs, kas ar savām rūpēm griežas pie b. Kundrātes, zina, ka saņems palīdzību, labu padomu, dzirdēs sirsnīgu un uzmundrinošu vārdu.

Trūte Kundrāte

Liesma (Valmiera), Nr.63./21.04.1973

Šā gada 17. aprīlī pēc ilgstošas un grūtas slimības no, mums šķīrās ilggadējā padomju darbiniece, PSKP biedre kopš 1951. gada Trūte Kundrāte. Trūte Kundrāte dzimusi 1909. gadā Valkas apriņķa Zeltiņu pagastā zemnieku ģimenē. Pēc vidusskolas beigšanas strādā Latvijas kooperatīvu izdevniecībā un grāmatnīcā. 1944. gada novembrī viņa sāk darba gaitas padomju orgānos. Strādā Rīgas pilsētas Kirova rajona

izpildu komitejā par veselības aizsardzības nodaļas vadītāja vietnieci, vispārējās nodaļas vadītāju, sekretāri.

1950. gada novembrī T. Kundrāte tiek pārcelta par Rūjienas rajona izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieci. Pēc rajona likvidācijas strādā par Rūjienas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētāju līdz aiziešanai pensijā.

T. Kundrāte apbalvota ar ordeni “Goda Zīme”, medaļām par varonīgu darbu Lielā Tēvijas karā un LPSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstu.

Trūte Kundrāte bija aktīva un enerģiska padomju darbiniece, atsaucīgs cilvēks. Tādu viņu paturēsim gaišā piemiņā.

Ilga Lenša

No 1961.gada 30. marta līdz 1984.gada 2. februārim.

Autobiogrāfija

10.05.1980.

Esmu dzimusi 1928. gada 16. oktobrī Valmieras rajona Lodes ciemā, strādnieku ģimenē. Tēvs bija namdaris, māte gadījuma darba strādniece pie lauksaimniekiem. 1935. gadā ģimene pārcēlās uz dzīvi Rūjienas pilsētā. 1937.gadā sāku mācīties Rūjienas 6 kl. draudzes skolā, kuru beidzu 1943. gadā. 1941.gadā sākoties Lielajam Tēvijas karam, mans tēvs evakuējās uz Padomju Savienības aizmuguri. Šī iemesla dēļ mani neuzņēma Rūjienas vidusskolā pēc draudzes skolas beigšanas. Tādēļ izglītību sāku turpināt pēc kara. Rūjienas vidusskolā mācījos no 1945. – 1950.gadam. 1950.gadā iestājos VĻKJS. Pēc vidusskolas beigšanas sāku strādāt.

Mana pirmā darba vieta bija Sociālās nodrošināšanas nodaļa, kur strādāju par inspektori. Nostrādājot 9 mēnešus mani iecēla par Centrālās statistikas pārvaldes Rūjienas rajona inspektori. Šajā darbā strādāju no 1951.gada marta. Vietējo padomju vēlēšanās, kuras notika 1953.gada martā, mani ievēlēja par Rūjienas rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas sekretāri, kur nostrādāju līdz 1959.gada 23.decembrim, kad likvidēja Rūjienas rajonu. No 1959.gada 23.decembra līdz 1961.gada 30.martam, strādāju par Rūjienas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētāju. 1954.gadā iestājos par PSKP biedru. Ģimenē man ir divi dēli. Lenšs Ojārs dzimis 1952.gadā, strādā par strādnieku Valmieras SCO. Dēls Ilmārs dzimis 1955.gadā, strādā par šoferi Valmieras SCO.

No 1962. gada dziedu Rūjienas kultūras nama korī.

Ilgas Lenšas darba vieta. B. Mūrnieka fotogrāfija

Laikabiedru vērtējums

Materiāli par Ilgu Lenšu, kuru vākuši un apkopājuši Rūjienas vidusskolas novadpētniecības pulciņa skolnieki: Eva Zālīte, Arta More, Daiga Glāzere, Ineta Lukjanova, Līga Anšmite un skolotāja Alma Zālīte 1981. gadā.

Rūjienas pilsētas TPD IK sekretāre b. Boša Ilgu Lenšu raksturo šādi:

B. Lenša ir Rūjienas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētāja. Darbs protams nav viegls. Tas prasa lielu atbildības sajūtu, darba iemaņas un zināšanas. Šajā piecgadē Ilga Lenša ir daudz paveikusi mūsu pilsētas izdaiļošanā un attīstībā. Es domāju, ka savu darbu kā priekšsēdētāja viņa izpilda labi. Gadās jau visādi, nekur un nekas nav iespējams bez kļūdām, bez spraiga darba. Tāpat arī b. Lenšai ir kļūdas un neveiksmes, bet jāprot tās atkal izlabot un es domāju, ka viņa te ļoti labi tiek galā. Vēl priekšā gaida spraigs darbs, jo jāizpilda nākošās piecgades uzdevumi, kuri ir vēl grūtāki, prasa vēl vairāk darba, un tāpēc jāveltī visas pūles, lai šīs piecgades uzdevumi tiktu veiksmīgi izpildīti.

Katru rītu pulkstens 8.00, lai gan darbs sākās 9.00, Ilga Lenša jau slēdz izpildu komitejas durvis. Sākas jauna diena, jauns darba cēliens. Domāju, ka pagaidām labāka pilsētas priekšsēdētāja nav par Ilgu Lenšu, un vēlos, lai viņa arī turpmāk tikpat enerģiski, tikpat rūpīgi veiktu savu darbu.

Valdis Rūja par Ilgu Lenšu

Bet kā tev, mana dzimtā pilsēta, klājas šodien? Ko par tevi runā, raksta un rakstīja, ko stāsta tavi parki, nami un cilvēki? Kā uzklausa tavu sirdsbalsi, kas ir tavi draugi, kādas ir tavas dienišķās rūpes., pie kā tu rīt siesi savas cerības? Es zinu,

neviens man neatbildēs par visu uzreiz. Atbildi dobajā dunā atbalso tavs darbs, tavas domas, sapņi un dziesmas. To nekļūdīgi sadzirdēt dažkārt nav nemaz tik viegli.

Bet ar ko sākt? Lai cik tālu mēroti kilometri, no viņas, no dzimtās zemes, skolas aiziet nevar nekad. Tā visur nāk līdzī ar saviem gaišajiem bākas logiem. Šķiet, tūdaļ tajos parādīsies Ilga. Meitene brūnām bizēm ar skolas zvanu rokās! Nē, tur tikai lakstīgalas mūsu iekoptajā dārzā tricina savu dzidro balsi. Vai tā esi tu, jaunība, tik bezgala tuva un jau tik neaizsniedzami tāla?

Vispirms jāiegriežas izpildkomitejā. Apciemot savu bijušo skolas biedri Ilgu Lenšu, kura jau daudzus gadus te ievēlēta par priekšsēdētāju. Uzzināšu arī šo un to piemirstu vai jaunu par tevi, mana pilsēta.

Ilgas kabinetā, kur, kā jau pie sieviešu valdīšanas, visur samanāma spodrība un kārtība, tērēdami pašķirstām gan iespaidīgas diagrammas ar kāpjošām līknēm, gan sapulču protokolu izrakstus un plānus, gan vienu otru visai izteiksmīgu albumu ar avīžu izgriezumiem, jaunās un vecās Rūjienas hronikas datiem un skatiem. Pēdējos gados jūtami izaugusi Rīgas trikotāžas ražošanas firmas “Māra” filiāle, patērētāju biedrība, Valmieras mēbeļu fabrikas cehs, sadzīves pakalpojumu kombināta un meliorācijas pārvaldes iecirkņi, maizes ceptuve, Ziemeļu elektrotīkli, attīstās zivsaimniecība un citi uzņēmumi. -Taču galvenā bagātība – mūsu ļaudis, - turpina priekšsēdētājaViens no taviem spēka avotiem, Rūjiena, ir tavu ļaužu radošā pašierosme, rūpes par savu pilsētu un piedalīšanās sabiedriskajā darbā, visu aktuālu, vitāli svarīgu jautājumu lemsanā un kārtošanā.

Sekretāre Zelma Boša savukārt atgādina, ka rajonam steidzīgi jāsniedzot ziņas par šī gada konkursa gaitu. Uzmanības centrā ne tikai ražošanas un celtniecības apjoms un plāna izpilde, bet arī darba kultūra, ražojumu kvalitāte un noformējums, iestāžu un uzņēmumu rūpes par priekšzīmīgi spodru Rūjienu.

Intervija ar b. Lenšu

Intervēja A. Zālīte, 1981. gada 14. janvārī.

- Ko cilvēkam dod dzimtā puse?
- Daudz! Katrs mīl savu dzimto vietu, kur tam ir šūpulis kārts, kur viņš ir uzaudzis un dzīvojis kopā ar saviem vecākiem, un tāpēc viņš strādā ar lielāku atdevi.
- Kāda ir Rūjienas nākamība un izaugsme?
- Iedzīvotāju nodarbinātība neizmainīsies. Tā joprojām būs cieši saistīta ar apkārtējiem kolhoziem. Kolhozs “Cīņa” ceļ linu apstrādes cehu, tur noteikti strādās daudzi rūjienieši. Tātad Rūjienas izaugsme ir cieši saistīta ar agrorūpniecības apvienības izveidošanu.
- Ko Jūs domājat par rūjieniešu raksturu, kādas zīmīgākās īpašības varat nosaukt?
- Rūjienieši ir vienmēr mierīgi. Ir savas darba vietas un pilsētas patrioti. Atsevišķu uzņēmumu strādnieki, kā filiālē “Māra”, mēbeļu kombināta Rūjienas cehā u.c. plānus vienmēr izpilda, arī kvalitāte nav slikta. Jūt atbildību

par savu darbu. Ir arī aktīvi sabiedriskajā darbā, bet tikai, ja aicina kaut ko darīt.

- Gadu gaitā katras apdzīvotas vietas sejā iezīmējas kaut kas tāds, kas to atšķir no citām. Vai pilsētai augot un attīstoties saglabājas arī savas tradīcijas?
- Katrai mazpilsētai ir savs raksturs. Rūjienieši nav ārišķīgi un viņiem kā tradīcija nepiemīt uzskaitīt savus panākumus. Rūjiena saglabā daudzas tradīcijas piem. dziesmu tradīcijas arī revolucionārās tradīcijas, aktīvi darbojas kara veterānu padome. Kā tradīcija kļuvusi arī labāko darba darītāju cildināšana.
- Ko novēlat rūjieniešiem?
- Mīlēt, cienīt savu pilsētu, piedalīties tās veidošanā, lai pilsēta vienmēr būtu tīra un patīkami būtu ne tikai pašiem, bet arī iebraucējiem.
- Ko Jūs pati gribētu savā dzīvē?
- Godīgi nostrādāt līdz mūža beigām, lai varētu godīgi izpildīt tos pienākumus, kurus prasa partija un valdība, lai reizē ar valsts attīstību celtos arī pilsētnieku labklājība.

Deputātu tikšanās ar vēlētājiem 1968. gadā. B. Mūrnieka fotogrāfija

Pilsētas padomes sesijā 1970. gadā. B. Mūrnieka fotogrāfija

Mani dzīves gadi pagājuši darbā

Teksts Ilga Lenša, 2018. gada septembris

Par foto materiāliem un teksta sagatavošanu publicēšanai īpašs paldies Ojāram Lenšam

Rūjienas Vēstnesis Nr.38./21.09.2018.

Rūjienas Vēstnesis Nr.39./28.09.2018.

Priekšvārds

Kopš tās dienas, kad pamodāties brīvā Latvijā, pagājuši jau 28 gadi. Šajos gandrīz 30 gados mēs kā sabiedrība tā arī neesam varējuši skaidrām acīm, bez bailēm no nosodījuma, paskatīties atpakaļ uz tiem laikiem, kuros tik daudzām paaudzēm pagāja jaunība un darba gadi. Runāt par dzīvi padomju laikos aizvien šķiet riskanti vai kā sods. Tā tas nav un nedrīkstētu būt. Ir tik ļoti svarīgi to visu atcerēties, spēt par visu runāt, līdz ar to saprast un izvērtēt. Diemžēl daudzi sirmgalvji tā arī aiziet mūžībā, nepaspējuši saprast, kas bija noticis, vai mūžs pavadīts veltīgi vai tomēr cienījami, kam ticējuši un kāpēc, kur taisnība un kāda tā ir...Iespējams, kādam tā ir personīga traģēdija, un ar šiem neatbildētajiem jautājumiem viņš kopā ir aizgājis, neizlīdzis ne ar sevi, ne savu likteni. Tā nevajadzētu notikt, un tas tā nenotiktu, ja sabiedrība apzinātos, ka pagātni izvērtēt un saprast ir visu kopīgā bēda, sāpe un vajadzība kā sirmgalvjiem, tā nākotnes veidotājiem. Izvērtēšanas rezultātiem gan nevajadzētu aprobežoties ar sekliem salīdzinājumiem, piem., toreiz medicīna bija par brīvu, bet tagad par maksu; toreiz skolēni bijās no skolotājiem, bet kādi tagad tie bērni, ārprāts; toreiz visiem bija darbs, bet tagad...utt., kas parasti, saliekot kopā nesalīdzināmu lietu parādes puses, stumtin stumj virzienā "toreiz bija labāk". Nē, pagātnes izvērtējumam tikai tad būs jēga, ja tajā ietverts daudz plašāks redzējums un kopsakarības, lai varam apjaust gan ikviena padomju cilvēka skrūvītes lomu lielajā sistēmā, gan visur esošo sistēmas ietekmi, kas lielā mērā noteica cilvēku domas un rīcību

Ikviena dzīvesstāsts ir laikmeta liecība. Visi, kuri tos laikus piedzīvojuši, sevišķi jau sirmgalvji, varētu pastāstīt tik ļoti daudz! Pat šķietami it kā nenožīmīgi, sadzīviski sīkumi un atmiņu fragmenti ir liela vērība kopējā vēstures pūrā. Klusos vakaros var ņemt rakstāmo un uzticēt savas atmiņas baltai papīra lapai, un tā visi kopā mēs varētu paglābt no zudības to Rūjienu, kas taču bija reiz dzīva un īsta un visiem kopīga. Jā, arī nepareiza, smieklīga, aplama, nežēlīga, bet arī strādīga, cēlsirdīga, cilvēcīga un apbrīnojama. Es zinu, ka ir ne viens vien novadnieks, kam ir ko teikt un atcerēties. Protams, par vienu un to pašu laikposmu katram būs atšķirīgs stāsts, citādākas nianses un uzsvāri, katrs atvērsies tik, cik to spēj, kaut ko izcels, kaut ko noklusēs, bet tieši tāda jau ir dzīve – dažāda!

Kad vēlējos intervēt Ilgu Lenšu, kurai starp citu, oktobrī būs 90 gadu jubileja, viņa izvēlējās rakstīt pati. Tā viņa, pavasarī uzrunāta, nesteidzīgi rakstīja

vairākus mēnešus. Viņas stāsts aizvedīs uz Ilgas bērnību un skolas laiku, uz 50., 60., 70. gadiem, kad tapa Rūjiena, kādu lielā mērā mēs redzam to vēl šodien. Tās ir atmiņas par pilsētai nozīmīgiem notikumiem, laikabiedrim un toreizējo pilsētas saimniecisko dzīvi.

Ilona Dukure

Par foto materiāliem un teksta sagatavošanu publicēšanai īpašs paldies Ojāram Lenšam

Man, Ilgai Lenšai, savos mūža gados bija jādzīvo pie četrām valsts varām. Bērnība un pirmie skolas gadi pagāja Latvijas brīvvalsts gados, ko tauta tagad dēvē par vecajiem Ulmaņlaikiem. Vācu okupācijas gados, kas bija arī kara gadi, gāju skolā un beidzu pamatskolu. Padomju varas gados turpināju izglītību un nostrādāju savus darba mūža gadus. Atjaunotajā Latvijā biju jau pensijā.

Esmu dzimusi 1928. gada oktobrī Lodes pagasta Arakstē “Vēveru” mājās. Ģimēnē bez manis bija vēl brālis Edvīns, kurš bija gadu vecāks. Ģimene drīz vien pārcēlās uz dzīvi Arakstes “Biržmaļos”, kur manam vectēvam Jēkabam Purmalim piederēja jaunsaimniecība. Māja bija Arakstes muižas bijusī kalpa māja. 1935. gadā ģimene pārcēlās dzīvot uz Rūjienas pilsētu, Kalēju ielā 4. Vecāki nopirka mazu, vecu koka mājiņu ar vienu istabu un virtuvi. Tā kā mans tēvs pēc aroda bija namdaris, tad mājiņu izremontēja smuku no iekšpuses un ārpuses. Iznāca divas istabas un virtuve.

Esmu pateicīga saviem vecākiem, ka viņi mani iemācīja strādāt no agras bērnības. Tēvs un māte uz nedēļu aizgāja darbā, brālis ganos, un man, 9 un 10 gadus vecai meitenei, bija jādara visi mājas darbi – jāēdina vistas un cūka, jāravē dārzs, jāslauka pagalms un iela. Visam bija jābūt labā kārtībā.

Tie bija vecie Ulmaņlaiki, kad sākām dzīvot Rūjienā. Pilsētai jau tad bija cits skats. Citāds bija arī cilvēku dzīves stils un darbošanās. Galvenajās ielās bija bruģis no apaļiem akmeņiem. Pa ielām tikpat kā nebrauca automašīnas. Pilsētā bija dažas vieglās un tikpat maz smago mašīnu. Iebraucējiem ar zirgiem bija iebraucamās sētas. AAtceros trīs - Raiņa ielā 8., Rīgas ielā 9. un Valdemārā ielā 4. Pēc savas atmiņas saskaitīju, ka pilsētā tajā laikā bija 42 lieli un mazi Veikali.

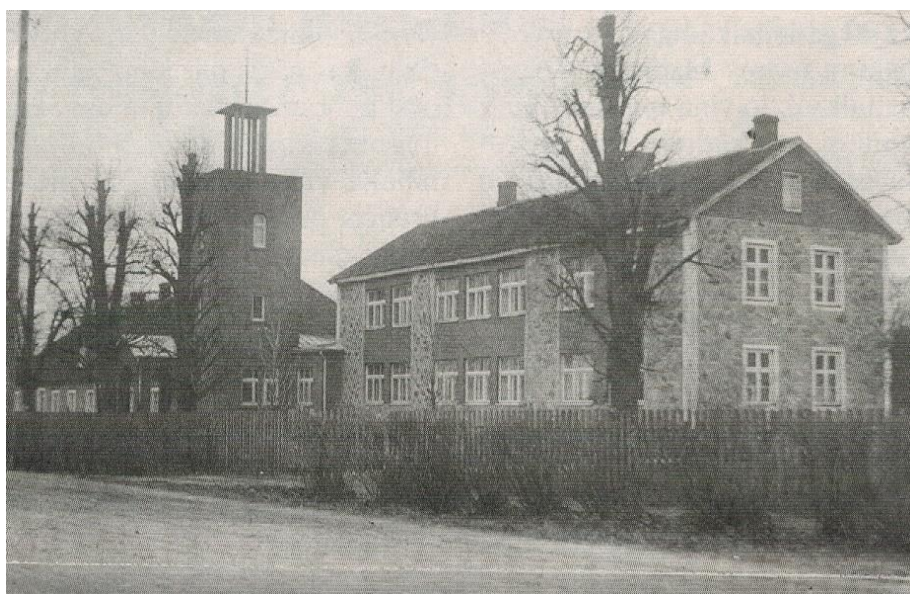
Liela nozīme bija tirgum. Tirgus laukums atradās tagadējā Ternejas parka galā pie Raiņa ielas. Visā tirgus laukumā segums bija dzeltena visparastākā smilts. Kājas vienmēr grima smiltīs. Tā nekad nesablīvējās. Lielākā daļa iedzīvotāju pārtikas preces – sviestu, pienu krējumu u. c. iegādājās tirgū. Sevišķi glīti bija sviesta gabaliņi. Tos formēja īpašās izbīdamās koka kastītēs. Dabūja 400 g gabaliņu. Cilvēki savus pirkumus nēsāja groziņos. Turīgiem iedzīvotājiem bija no klūdziņām un saknītēm pīti groziņi. Vienkāršai tautai bija skalu grozi.

Sevišķi iecienīti bija lielie gadatirgi. Tajā bez preču būdām bija speciāls laukums dzīvniekiem. Tur tirgojās ar zirgiem, govīm, cūkām un sivēniem. Visu tirgus dienu spēlēja leijerkaste. Katru gadatirgu Parka ielas malā, kur kādreiz auga vecā priede, bija uzcelta speciāla būda – apaļa telts no bieza brezenta cirkam. Cirkā uzstājās visādi cirka mākslinieki – gan gaisa vingrotāji, gan gaisa vingrotāji, gan žonglieri. Netrūka arī klaunu. Bija arī dresēti zvēri, kurus izveda arēnā.

Vēl par pilsētas nomalēm un mazajām ieliņām. Mazās nomales ielas bija apaugušas ar zāli, jo braucēju bija maz. Visā ielas garumā, ielas abās pusēs, gar katru gruntsgabalu bija jābūt vienkāršai, grantētai ietvei. Ietvi no braucamās daļas atdalīja speciāli izrakts mazs grāvītis, kas katru pavasari bija jāiztīra, lai uz ietvēm nekrātos ūdens. Ietvēm bija jābūt tīrām kā vasarā, tā ziemā. Cilvēki tad arī nedomāja, ka būtu jāiet pa ielas braucamo daļu. Visi gāja gar ielas malu pa ietvi.

Biju aculieciniece, kad cēla pilsētas domes ēku Raiņa ielā 3, kā arī viesnīcas ēku Rīgas ielā 12. Redzēju arī, kā tapa trīs Kārļa Zemdegas skulptūras – Tālavas Taurētājs, Arturam Alberingam un skolas teritorijā Māte un bērns. Liels notikums bija, kad Rūjienā ienāca platsliežu vilciens Rīga – Rūjiena. Atceros, ka vasaras vakaros bija interesanti iet uz staciju un sagaidīt Rīgas vilcienu.

Skolā sāku iet 1937. gadā, kad man bija deviņi gadi. Pirmā skolas ēka bija “Cementskoliņa”, kur tagad atrodas tautskola. Cementskoliņā bija pirmās divas klases. Mana pirmā klases audzinātāja un skolotāja bija Bulāte. No 3. klases sāku mācīties Draudzes skolā.

Rūjienas Draudzes skola.

Šī skola man visu mūžu sirdī ir bijusi vistuvākā. Skolā valdīja tīrība, kārtība, stingrība un disciplīna. Man ļoti patika, ka visiem skolēniem – zēniem un meitenēm, bija vienādi formas tērpi. Tie bija gaiši zizli - pelēki kokvilnas auduma ķiteliši. Nevarēja atšķirt, kurš ir no bagāto šķiras un kurš vienkāršais strādnieka bērns. Arī skolotājām sievietēm bija tumši zili vilnas auduma ķiteli ar baltām apkaklītēm. Vislabāk man patika skolas direktors Roberts Slokenbergs. Interasantas bija rīta lūgšanas un ticības mācības stundas, ko vadīja Slokenbergs.

Draudzes skolu beidzu 1943. gadā. Mans nodoms bija turpināt mācības vidusskolā. Uzrakstīju arī iesniegumu, bet saņēmu atteikumu, ka vietu trūkuma dēļ mani nevar uzņemt. Atteikumā bija ierakstīts, ka es mācības varot turpināt Limbažu apriņķa vidusskolā. Tā nebija īsta patiesība. Mani neuzņēma vidusskolā tādēļ, ka mans tēvs 1941. gadā, sākoties karam, pēdējā dienā ar velosipēdu abi ar draugu Pēteri Pogu

aizbrauca līdz Padomju armijai uz Krieviju. Tā man nekas cits neatlika, kā braukt uz Arakstes “Biržmaļiem”, kur manam krusttēvam Eduardam Purmalim bija jaunsaimniecība, ko viņš mantoja no sava tēva un kur darbaspēks bija vajadzīgs. Tajā laikā man bija 15 gadi, bet strādāju visus lauku darbus. Bija jāceļas no rīta četros un jāiet uz pļavu pļaut siens. Man labi padevās strīķēt izkapti, un pļāvums bija glīts. Arī vāli bija vajadzīgajā platumā. Tā pļāvu ar rokām āboliņu. Iemācījos pļaut ar vienroci un pļāvu rudzus un kviešus. Ar spīlarklu vagoju kartupeļus, rāvu linus un darīju visus citus lauku darbus. Laukos strādāju visus atlikušos kara gadus.

1944. gada 23. septembrī tika dedzināta daļa no Rūjienas mājām. Attālums līdz Arakstei ir 20 km, bet uguns atblāzmu varēja labi redzēt. Tika nodedzināta lielākā daļa no augšpilsētas mājām, tajā skaitā arī Kalēju ielā līdz 16. numuram, un izlases veidā daļa pilsētas centrā atrodošās ēkas. Stāsta, ka Kalēju ielas NR. 16 mājas īpašniece Marta Gruzdiņa bijusi uz vietas savā mājā un ļoti lūgusies dedzinātājus nodedzināt viņas māju. Tā Kalēju ielā, sākot no 16. numura, pārējās mājas palikušas neskartas.

Pirms kara

Mūs ar māti pēc kara pieņēma dzīvot Kalēju ielā 20 mājas īpašniece Maija Bondare. Mums iedeva vienu istabu un kopēju virtuvi. 1944. gada rudenī no Krievijas atgriezās tēvs un sāka domāt par jaunas mājas celtniecību. Tēvu pieņēma darbā Rūjienas ceļu daļā par ceļmeistaru uz Mazsalacas ceļa. Karam beidzoties, bija uzspriecināti visi tilti un tiltiņi, kas bija jāatjauno. Ziemā tēvs gāja mežā zāgēt balķus tiltu atjaunošanai un arī paša jauncelamaijai mājai. Tīvs meža darbos sasaldējās un saslima. Transporta līdzeklis bija zirgs. Zirgs mitinājās mūsu jauncelamās mājas kūtiņā un mūsu aprūpē. Līdz 1948. gada rudenim māja bija uzcelta tik tālu, ka varējām pārnākt dzīvot uz to. Sienas jau bija no neēvelētām blankām un griesti tāpat no neēvelētiem dēļiem. Tēvs 1949. gada februārī nomira.

Brāli pēdējā kara gadā iesauca vācu armijā gaisa karaspēkos. Kad karš beidzās, viņš nepalika svešā zemē, bet centās tikt mājās. Tomēr viņu iesauca Padomju armijā, un bija jānodien seši gadi. Mājās viņš atgriezās 1951. gadā. Tad turpinājām mājas tālāko iekšējo un ārējo apdari.

1944. gadā Rūjiena tika atbrīvota no vāciešiem un bija jāsāk mācīties. Tā kā man bija divu gadu pārtraukums, viens gads bija jāiet sagatavošanas klasē. Atšķirība skolā no mūsdienām bija tā, ka padomju varas gados katru pavasari bija jāliek pārcelšanas eksāmeni uz nākamo klasi. Eksāmeni bija piecos priekšmetos: krievu valodā, latviešu valodā, vārdos un rakstos matemātikā un vēl viens eksāmens no citiem mācību priekšmetiem. Pirmos pēckara gadus bija grūti mācīties. Nebija mācību grāmatu. Pamatā bija tas, ko skolotājs stāstīja. Nebija arī burtnīcu un pat kaut cik piemērota papīra. Rakstīja uz tāda papīra, kāds kuram bija. Bieži vien piezīmēm izmantoja ietinamo papīru. Vidusskolā mans mīļākais priekšmets bija matemātika. Vidusskolu beidzu 1950. gadā, kad man bija 21 gads.

No 1950. gada janvāra līdz 1959. gada decembrim pastāvēja Rūjienas rajons ar visām rajona iestādēm un organizācijām. Rajonā ietilpa Rūjienas un Mazsalacas pilsētas un 10 ciemu padomes. Rajona centrs bija Rūjienas pilsēta. Darba iestādēs netrūka.

Mana pirmā darba vieta pēc skolas beigšanas bija Rūjienas rajona Sociālās nodrošināšanas nodaļā par inspektori. Tur nostrādāju astoņus mēnešus. Tad mani pārcēla darbā par Statistikas pārvaldes Rūjienas rajona inspektori. Šajā darbā strādāju līdz 1953. gada 25. martam. Nākamā darba vieta bija Rūjienas rajona izpildkomitejā par sekretāri. Kad 1959. gada decembrī Rūjienas rajonu likvidēja, mani ievēlēja par Rūjienas pilsētas izpildkomitejas sekretāri. Priekšsēdētāja bija Trūde Kundrāte. 1961. gada 30. martā viņa slimības dēļ no darba aizgāja. LPSR Ministru padome par jauno priekšsēdētāju izvēlējās mani. Es piekritu ar vienu noteikumu: ka par sekretāri pieņem trikotāžas ceha “Māra” strādnieci Zeltu Bošu, jo viņa padomju darbu zināja. Zeltu pazinu kā godīgu, precīzu un uzticamu cilvēku.

Izpildkomitejas kolektīvs padomju varas gados bija ļoti mazs: priekšsēdētāja, sekretāre Zelma Boša, mašīnrakstītāja Asja Ķīkule, grāmatvedes Lūcija Siliņa un Imanta Dreimane, vēlāk Edīte Krieviņa. Vēl bija apkopēja Dzintra Fromberga un sētniece-kurinātāja Ārija Garsele. Bija arī kara uzskaites galda vedēja postenis. Šajā amatā kadri mainījās. Atceros, ka strādāja Ņina Apsīte, Anita Mežule, Gunita Karlsone, Ingrīda Kukaine, Ziedonis Podziņš, Juris Ore.

Pilsētas apkopšanu veica Komunālo uzņēmumu kombināta iecirknis, kura ilggadējais vadītājs bija Gustavs Kukainis. Pilsētas namus un dzīvokļus pārvaldīja Namu pārvalde, kuras ilggadējais vadītājs bija Eduards Vītols. Namu pārvaldē vēl strādāja Rasma Liepiņa, Rasma Roķe, Rita Cinīte, daži amatnieki un sētnieki. Par sētniekiem gribas pateikt dažus labus vārdus – tās bija gados vecas sievietes, bet pilsētas ielas kā vasarā, tā ziemā septiņos no rīta bija tīras. Par to centīgo un labo darbu paldies. Pēdējās minētās iestādes nebija pilsētas izpildkomitejas pārziņā, priekšniecība viņiem bija Valmierā.

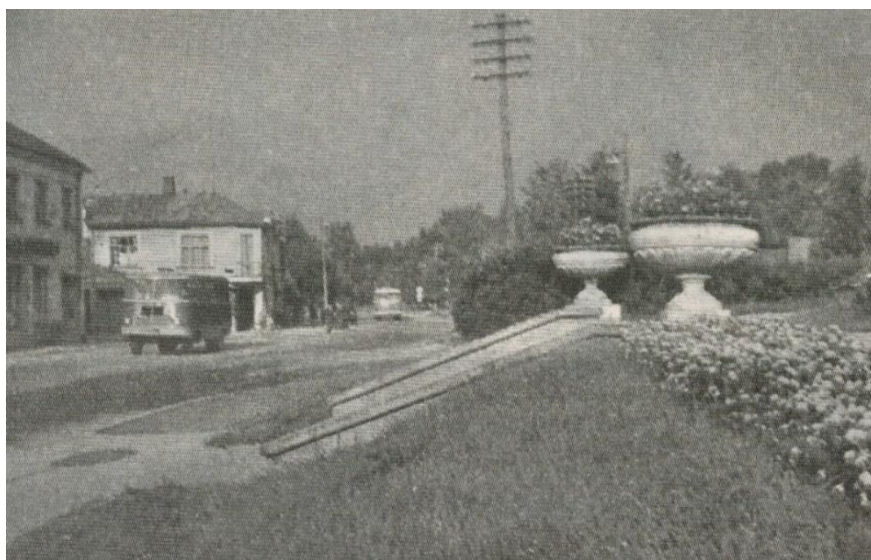
Kad sāku strādāt par priekšsēdētāju, pilsētas apkalpošanai nebija nekādas tehnikas. Vienīgais vilcējspēks bija zirgs un uz ratiem uzmontētas speciālas iekārtas. Arī maizi

veikaliem piegādāja vecais Lapsiņu tēvs ar zirgu. Uz ratiem bija uztaisīta speciāla slēgta kaste ar durtiņām un plauktiem, kur krāmēja maizi.

Strādāju kā mācēju. Vislielākās grūtības bija ar līdzekļiem. Rajona finanšu nodaļa piešķīra tik skopu budžetu, ka ar to varēja finansēt pašus nepieciešamākos darbus. Pašiem nebija nekādu iespēju atrast papildu līdzekļus.

Mans pirmais darbs, ko izvēlējos, bija Ternejas kapu likvidēšana. Kapsētas galā bija vēl arī maza mūra kapliča. Kapsēta bija aizaugusi ar lieliem krūmu puduriem. Atstājām Ādama Alkšņa atdusas vietu un baltgvardu nošauto kapu vietu. Bija arī dažu iedzīvotāju iebildumi par krūmu izraušanu un kapu nolīdzināšanu. Vērtējums bija tāds: Lenša nav pratusi citādi cīnīties ar dzērājiem, kā nopostīt kapsētu. Es tā nedomāju, un tāds nebija mans nodoms.

Darbā bija savs grūtums un vieglums. Daudz atbalsta saņēmu no uzņēmumu vadītājiem. Ir pagājuši 40 gadi, kad kopā strādājām, bet vēl viss labais ir atmiņā. Gribētos visiem lieliem un maziem vadītājiem pateikt lielu, sirsnīgu paldies par palīdzību. It sevišķi Starpkolhozu celtniecības organizācijas (SCO) priekšniekam Anatolijam Višņakovam, Lauktechnikas vadītājam Miķelim Mežalam, Meliorācijas iecirkņa priekšniekam Rūdolfam Amerikam, “Māra” filiāles vadītājai Irīnai Kalcenavai, Pienotavas direktorei Inesei Galvanovskai, kolhoza “Cīņa” priekšsēdētājam Jānim Dukuram, Patērētāju biedrības priekšsēdētājam Jānim Pētersonom, skolu direktoriem Pēterim Beķerim un Ērikam Paeglim, ZET vadītājam Valdim Čākuram, Mēbeļu kombināta ceha vadītājam Jānim Kaliksonam un citiem. Kad man bija kāds grūti atrisināms pilsētas, darba uzdevums, tad ielūdzu pie sevis attiecīgo vadītāju, kas varētu palīdzēt.

Pilsētas centrs 1976. gadā

Rūjienas autoosta 70. gados

Pēc kara vairāk nekā 15 gadus Skolas iela bija sadalīta, jo starpā bija nopostītā dzelzceļa stiga. Atnāca pie manis Rūdolfis Ameriks, un es lūdzu viņu, vai nevar palīdzēt atjaunot Skolas ielas posmu. Vajadzīgs uzbērums dzelzceļa stigas gabalam. Atbilde bija, ja tu vari samaksāt meliorācijai 1000 rubļus, tas tiks izdarīts. Tā mēneša laikā Skolas iela bija braucama visā garumā kā šodien.

Reizi mēnesī sasauca izpildkomitejā visus vadītājus un pārrunājām pilsētas lietas. Tādā reizē nospriedām, ka Rūjienā pie kultūras nama vasaras pasākumiem ir vajadzīga neliela estrāde, dejas grīdas un uzbērums skatītāju sēdvietām. Sadalījām darbus. Estrādi un dejas grīdu uzņēmās celt SCO. Zemes uzbērums – Meliorācijas iecirknis. Ja atmiņa neviļ, tad solus skatītājiem taisīja Lauktechnika iecirknis un mēbeļu kombināts. Man te gribas piebilst, ka uzbēruma nolīdzināšanu un izveidošanu tik precīzi, glīti un mākslinieciski izveidoja vienkāršs meliorācijas buldozerists – mans kaimiņš Jānis Mednis.

Man gribas pastāstīt kā tapa jaunā skola. Sava darba pirmajos gados uzstājos Valmieras rajona padomes sesijā ar ļoti kritisku runu par pamatskolas nepiemērotām telpām Parka ielā divās koka mājās. Otrā dienā ieradās komisija manas runas teikto pārbaudīt. Izrādījās, ka stāvoklis ir vēl kritiskāks, nekā manis teiktais. Ar to sakustējās skolas celtniecība. Nākamais solis bija, kad mēs ar skolas direktoru Pēteri Beķeri aizbraucām uz pieņemšanu pie Latvijas PSR Augstākās padomes priekšsēdētāja un iesniedzām oficiālu pieprasījumu skolas celtniecībai. Atbilde bija pozitīva. Tālākos projektēšanas pasūtījumus veica skolas direktors.

Man skaidrā atmiņā, ka 1963. gada 28. jūlijā svinīgos apstākļos skolas pamatu stūrī (Rīgas ielas pusē) iemūrēja kapsulu ar paredzētajiem dokumentiem. Skolas ēku cēla 43. celtniecības pārvalde. darbu vadītājs bija Brakovskis. Skolas celtniecībā liela palīdzība bija no iedzīvotājiem – bērnu vecākiem. Skaistā 1963. gada vasaras vakarā ap 400 rūjieniešu ar lāpstām izraka tranšeju sakaru kabelim no bijušās pasta ēkas Valdemāra ielā līdz jaunajai skolai. Iedzīvotāji piedalījās arī citos darbos. 1964. gada 1. septembrī atklāja jauno skolu un bērni sāka tajā mācības.

Rūjienas vidusskola tapšanas gaitā

Ar rajona piešķirtajiem līdzekļiem 60-to gadu beigās pāri Rūjas upei uzcēlām jaunas trošu laipas, kādas tās ir vēl šodien. Manā darbības laikā tika uzcelta sadzīves pakalpojumu kombināta ēka (tajā tagad bibliotēka), Rūjienas universālveikals (tagad TOP), ūdenstornis. Vairāku gadu garumā SCO uzcēla savu dzīvojamo kvartālu. Daudzdzīvokļu mājas vēl uzcēla Melorācijas iecirknis, Lauktechnikas iecirknis un zivsaimniecība. Uzsāka celt bērnudārzu “Vārpiņa” un jauno slimnīcu.

Rūjienas centrs 70. gados

Vēl viens darbs ar iedzīvotāju atsaucību. Rūjas upes līcī aiz Valdemāra ielas tilta Pārupes pusē bija sakrituši lieli koki un draudēja aizsprostot upi. Aprunājos ar uzņēmumu vadītājiem, lai uz brīvprātības pamata sarunā cilvēkus, kuri piekristu šo

upes līci iztīrīt. Atsaucība bija liela. Vakarā pēc darba sanāca ap 40 cilvēku un sazāģēja, un izvilka no upes visas kritalas. Visi bija izmetušies un strādāja, sevi nežēlodami. Nezinu kādēļ, bet labā atmiņā man ir palicis ugunsdzēsēja priekšnieka Andra Pikšes darbs. Viņš bija izmeties, cik vien varēja, un strādāja ūdenī līdz kaklam. Izpildkomitejas vadībā bez 50 deputātiem darbojās vairākas sabiedriskās organizācijas. Tās bija: Sieviešu padome, Biedru tiesa, Sabiedriskie kārtības sargi, 12 ielu komitejas. Izraudzītie cilvēki labprāt nāca un darbojās. Samērā liels skaits piedalījās laulību ceremonijās un ģimeņu jaundzimušo sveikšanā. Tie bija: Ēvalds Siliņš - spēlēja klavieres, Alfons Gruzdiņš vadīja sieviešu ansambli, kurā dziedāja Rasma Gruzdiņa, Biruta Rumba, Rudīte Arnolde, Līga Baškere, Maija Auniņa, Dzidra Rauska, Ausma Kukaine, Mirdz Dolga un Rasma Daneberga. Ar apsveikumiem un dzejām uzstājās Daina Vikmane un skolotājas Daina Sedleniece, Anna Balode, Bronislava Pelša u. c.

Daži vārdi par kultūru. Līdzekļu trūkuma dēļ nevarējām lepoties ar greznām telpām. Galvenais, ko izdarījām, bija parketa grīdas ielikšana kultūras nama lielajā zālē. Liela problēma bija atjaunot zāles sētas pusē sapuvušos logu rāmjus. Par kultūras nama direktoru tajā laikā strādāja Ziedonis Podziņš. Viņa ieteikums bija, ka logi tur nav vajadzīgi, un logu ailes aizmūrējam. Tā arī izdarīja, un nekādu sūdzību nebija.

Kultūras nams vienmēr ir varējis lepoties ar pašdarbības pulciņiem. Pūtēju orķestrim "Tālavas taurētājs" tagad ir tāls skanējums. Atceros 60-tos gadus, kad orķestrim nebija nosaukums. Tajos gados vadīja SCO priekšnieks Vilfrīds Mačs. No vieniem Dziesmu svētkiem orķestra dalībnieki atgriezās ar smaidu, jo pūtēju orķestru skatē orķestris bija nopelnījis republikā augsti godalgotu vietu. Arī korim ir bijuši savi ziedu laiki - tas bija tad, kad diriģents Ēvalds Siliņš ar Rūjienas kori valsts komisijas priekšā lika kordinģēšanas gala eksāmenu. Kori savu programmu izpildīja teicami. Arī diriģenta sniegumu valsts komisija novērtēja ar atzīmi teicami. Korī tajā laikā bija pāri par 100 dziedātāju. Ar diriģenta priekšlikumu koris savā laikā sagatavoja operas mūzikas vakaru. Tā bija skaista programma un skaists koncerta vakars. Tas patika pašiem dziedātājiem, un liela atsaucība bija no klausītājiem.

Gribas pateikt, ka biju aculieciniece, kad koris dabūja savu nosaukumu "Ziemeļzeme". Tas varēja būt 70-to gadu sākums, kad koris brauca mājās no Valkas Dziesmu dienas. Valkā gājiena un koncerta laikā lija stiprs lietus. Koristi bija salījuši slapji. Bet, kur koris, tur jautrība. Kāds no dziedātājiem ierunājās, kāpēc Rūjienas korim nav sava vārda. Piecēlās koris skolotājs Valdis Melderis un teica, ka viņam ir priekšlikums. Kori vajag nosaukt par "Ziemeļzemi", jo tas atbilst Rūjienas klimatiskajiem apstākļiem un ģeogrāfiskajam stāvoklim. To vēl apsprieda nākamajos mēģinājumos. Nezinu, vai tas ir rakstiski noformēts, vai tikai vārdos izteikts un pieņemts.

Es kā koriste esmu piedalījies trijos Dziesmu svētkos. To kopības sajūtu, kādu izjūti Dziesmu svētkos gan kopkorī Lielajā estrādē, gan gājienā, gan naktsmītnēs, gan braucot tramvajā uz Mežaparku un atpakaļ, nevar izteikt vārdos.

Manos darba gados bija arī negadījumi. 1971. gada pavasarī dega ražošanas apvienības "Māra" Rūjienas filiāles 2. stāvs. Pateicoties Rūjienas ugunsdzēsēju saprātīgai rīcībai, uguns briesmas tālāk par 2. stāvu netika. Izglāba produkciju un

mašīnas. Filiāli tajā laikā vadīja Velta Vilka. Ražošanas turpināšanai pa celtniecības laiku izpildkomiteja ierādīja telpas Raiņa ielā 10 sētas mājā. Šī ēka tagad ir nojaukta, un tajā vietā ir uzbūvēta veikala noliktava. Bet izdegušo otro stāvu vairs neatjaunoja. Tā vietā “Māras” filiālei uzbūvēja papildu piebūvi.

Otra nelaime bija lielāka, 1974. gada 10. aprīļa vakarā dega baznīca. Uguns cēlonis bija dienā dedzinātās lapas tuvu šķūnim, kas atradās baznīcas pakalnā. Dega šķūnis, un dzirksteles ar vēju pārsviedās uz baznīcas jumta. Bez ugunsdzēsējiem glābšanas darbos strādāja Rūjienā atrodošās autoskolas audzēkņi un iedzīvotāji. Paspēja daudz ko izglābt. Saglāba baznīcas arhīvu, altāra gleznu, svečturus, biķerus, paklājus, no torņa nokritušo gaili un lodi u. c. lietas. Ugunsgrēka vakarā visas mantas sanesa komunālā uzņēmuma zirgu stallī. Pēc tam mantas sadalīja pa glabāšanas vietām. Līdz baznīcas atjaunošanai altāra glezna, rūpīgi iesaiņota, glabājās izpildkomitejas šķūnī. Daļu no arhīva Vēstures muzejs aizveda uz Rīgu. Pēc tam daļu arhīva grāmatu atdeva Rūjienas izstāžu zālei, kas ļoti labi noderēja iedzīvotājiem ziņu iegūšanai. Gaili draudzes loceklis aizveda uz savām mājām “Selgužos”. Tālāko gaiļa ceļu nezina.

Es nekad neesmu bijusi draudzes locekle, bet pret šo vēsturisko celtni man bija liels žēlums, svētums un ticība. Pēc ugunsgrēka uzaicināju SCO iecirkņa priekšnieku Eduardu Riekstiņu un lūdzu viņu ar SCO vīriem un tehniku iztīrīt baznīcas iekšpusi un ārpusi no ugunsgrēka radītajām drupām un pusdegušajiem soliem. Paldies – viņš godam šo pienākumu izpildīja.

Esmu pateicīga visiem, kuri pielikuši savu roku baznīcas atjaunošanā. Bija jāgaida 44 gadi, kad baznīcu greznos tornis. Tagad baznīcu grezno arī gailis un lode, un visi pārējie atribūti.

Baznīca pēc ugunsgrēka

Padomju varas gados, kad mācījos vidusskolas 11. klasē, mēs ar klases biedreni Rasmu Placi (Gruzdiņu) gājām svētdienās uz baznīcu, lai dabūtu kārtīgi izdziedāties. Mūsu vietas bija balkonā, pretī altārim un kancelei. Es tagad baznīcā neeju, bet man ir liela ticība, ka dabā pastāv kas līdzīgs Dieva esamībai, un, savas dzīves grūtos brīžos esmu saņēmusi Tā žēlastību un svētību. Bībeles Jauno derību esmu izlasījusi trīs reizes. Bībelē teiktais saskan ar dzīves būtību.

Gribas nedaudz uzrakstīt, cik liela ir mana ģimene. Man ir divi dēli – Ojārs un Ilmārs. Profesiju savai dzīvei viņi pārņēmuši no sava vectēva, kurš bija namdaris – celtnieks. Abi dēli savus darba gadus aizvadījuši, strādājot par celtniekiem. Tagad abi ir pensionāri. Man ir četri mazdēli. Sandijs, Intars un Uldis no skolas sola strādā par celtniekiem. Visjaunākais mazdēls ir Ivars beidz akadēmiju un ieguva jurista profesiju. Otrā kārtā ir piecas maz-mazmeitas: Kristīne, Laura, Alise, Madara un Kristiāna, un divi maz-mazdēli: Lukass, kuram ir seši gadi, un Leo Martins – vienu gadu vecs. Trešā kārtā ir viena maz-maz-mazmeita Elizabete.

Dēli ir uzņēmušies manu aprūpi. Ojārs apgādā ar pārtiku, Ilmārs veic manus finansiālos darījumus. Ar Sandija ģimeni dzīvojam savā mājā. Viņš ar sievu Gitu nekad neliedz savu palīdzību un atbalstu.

Bērnus un četrus lielos mazbērnus man palīdzēja audzināt mana māte. Viņa nodzīvoja garu mūžu, bet grūti viņai bija pēdējie mūža gadi. Pēdējos savas dzīves sešus gadus viņa bija bez acu gaišuma, tādēļ bija kopjama kā mazs bērns. Tas bija mans pienākums, un to es arī darīju. Māte nomira 1992. gadā, kad viņai bija 93. gadi.

2007. gada vasarā sarīkojām Lenšu ģimenes saietu. Mana vīra Valentīna Lenša vectēvam Johanam Lenšam ir bijuši 10 bērni. Laika gaitā visi pēcnācēji ir izveidojuši lielu ģimenes loku. Saietā piedalījās vairāk par 100 dalībniekiem gan no visām Latvijas malām, gan arī no Vācijas.

Es savā aprakstā daudzus sava darba līdzgaitniekus nosaucu vārdā un uzvārdā. Tas ir skumji, bet savs pulciņš no viņiem atrodas dzimtenes smiltājā. Lai nu vai kā, bet es savā sirdī, dvēselē un atmiņā viņus saglabāšu līdz savas dzīves pēdējai mūža dienai. Tiem, kuri vēl staigā pa dzimtenes ceļiem, novēlu saglabāt labu veselību, gaišas domas, nedaudz atcerēties pagātni, bet vairāk domāt par nākotni.

Labus vārdus gribu pateikt arī tagadējās Domes vadībai un visam kolektīvam. Paldies par to, ka skaistāku un izskatīgāku esat izveidojuši mūsu mazo Rūjienu! Izveidots pilsētas centrs, vairāki parki un skvēri un daudz kas vēl ir padomā. Izskatīga un sakopta ir Domes ēka. Es tajā nostrādāju 33 darba gadus. Mana pēdējā darba diena tajā bija 1984. gada 3. februāris, kad aizgāju pensijā.

Tā kā visu darba mūžu biju nostrādājusi vadošā darbā, gribēju vēl izmēģināt pastrādāt fizisku darbu. Tas man arī izdevās. 1984. gadā pabeidza bērnodārza “Vārpiņa” celtniecību un mani pieņēma darbā par sētnieci. Te nostrādāju gadu un deviņus mēnešus. Darbs svaigā gaisā nāca par labu veselībai.

Pilsētas atslēgas.

Autors: Alksne A.

Liesma (Valmiera), Nr.183./ 24.11.1978.

Kad mākslinieki noformētāji zīmē Rūjienas emblēmu, bez šī raksturīgā tornīša parasti neiztiek. Acīmredzot izpildkomitejas impozantais nams arī tīri vizuālā veidā saistās ar pilsētas centru, ar dzīves noteicošo, veidojošo spēku.

Ilgas Lenšas darba vieta nu jau divdesmit piecus gadus ir šajā namā Raiņa ielā. Kas to vairs lai zina - vai nu aktīvā, enerģiska meitene, kam mūžīgi par visu bija daļa, tika ievērota, vai arī tā bija vienkārši sagadišanās. Pēc vidusskolas beigšanas Ilga strādāja

toreizējā Rūjienas rajona izpildkomitejas sociālās nodrošināšanas nodaļā, tad statistikas darbā. Bet padomju darbs drīz vien kļuva tuvs ar savu daudzveidību, ar nepieciešamību vienmēr meklēt jauno, organizēt, rīkoties.

Par rūjenieiti

Astoņpadsmit gadus Ilga Lenša ir Rūjienas pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāja. Tik ilgi krājusies darba pieredze, arī skats uz daudzām dzīves parādībām kļuvis citāds. Mazās pilsētas dzīves ārējais mierīgums ir mājīgs - tāpat kā lielajās šeit netrūkst ne sarežģītu problēmu, ne asu situāciju. Pirms astoņpadsmit gadiem tās risināt palīdzēja jaunība un enerģija, tagad - pieredze un pārliecība par darāmā saturu (nepārprotiet: - tā ne būs nav vecuma nīgrā pār -liecība par savu nemaldīgumu...). Ilga Lenša pati gan teic, ka enerģijas tagad palicis mazāk, mazbērni arī laiku paņemot, bet pilsētas padomes deputāti gan apgalvo pretējo.

Izpildkomitejas locekle, partijas pirmorganizācijas sekretāre Silvija Pētersone, kas deputāta pienākumus pilda jau divdesmit pirmo gadu, par Ilgu Lenšu saka:

- Viņa daudz prasa gan no citiem, gan no sevis. Enerģija, liela stingrība un skaidrs prāts... Lenša labi prot organizēt deputātus darbam, vadīt Izpildkomitejas pakļautās iestādes. Citur varbūt šo palīdzību arī vajag mazāk, bet kultūras darbā - viņa ir tikpat kā pilsētas kultūras nama otra direktore, tai pašā laikā redzot arī vi visu pārējo. Ilgus gadus arī kori dziedāja.

Bet kā šais astoņpadsmit gados mainījies cilvēks, ar kuru Ilgai Lenšai diendienā jāstopas, jāpalīdz, ar kuru jāstrādā? -

Viens tāds gadījums. Sešdesmito gadu sākumā pilsētas kultūras namā notika kārtējā tikšanās ar deputātiem. Lielā zāle bija ļaužu pilna. Toreiz, atceros, kāds no rajona padomes deputātiem pabrīnījās: kā jūs to panākat? Kad viņš dažiem vakara apmeklētājiem jautāja, kāpēc viņi nākuši, cilvēki atbildēja: izpildkomiteja aicina, tāpēc. Bet mēs bijām tikai aģitatori. Tagad aina ir citāda - rūjenieitis labprātāk pasēž pie televizora un pēc sabiedriskiem pasākumiem sapulces, sarīkojuma, talkas - tiecas mazāk.

Loģika vienkārša: tas rada jaunas prasības pasākumu organizēšanas kvalitātei. Rūjenieitis kļuvis citāds.

Un tomēr pilsētā kopējiem spēkiem padarīts daudz. Uzņēmumu vadītāji, kas savā laikā atsaucīgi uzņēmuši izpildkomitejas ierosinājumus par estrādes izbūvi, par Raiņa ielas labiekārtošanu un asfaltēšanu, par trotuāru ierīkošanu no Kalnkroga līdz pilsētas centrālajai daļai - viņi taču arī ir rūjenieiši. Palīdzēja ar tehniku un cilvēkiem Tātad var.

Par "svītu"

Mēdz teikt: karali par karali padara viņa svīta. Labā nozīmē, to ar smaidu varētu attiecināt arī uz padomju darbinieku - cik zinošus, aktīvus un ieinteresētus ļaudis viņš prātis pulcināt ap izpildkomiteju, tik veiksmīgāks būs arī viņa darbs. Ilgai Lenšai savs spriedums:

- Man allaž gribējies, lai izpildkomitejas locekļi būtu pilsētā autoritatīvi cilvēki, lai viņi būtu kompetenti savā nozarē. Divi no pilsētas izpildkomitejas locekļiem - sekretāre Zelma Boša un komunālo uzņēmumu kombināta iecirkņa vadītājs Gustavs Kukainis esot deputāti visu mūžu -- tā smejas priekšsēdētāja. Visu mūžu gluži nu ne,

tomēr ilgo gadu pieredze ļauj viņiem justies kā īstiem pilsētas saimniekiem. Ari patērētāju biedrības valdes priekšsēdētājs V. Ķīkulis un 4. PMK iecirkņa vadītājs R. Ameriks ir deputāti ar pieredzi. Vidusskolas direktora E. Paegļa un bibliotēkas vadītājas S. Pētersones pārziņā ir izglītības un kultūras jautājumi. Otrā sasaukumu strādā deputāts E. Liepiņš - Rūjienas pienotavas vecākais grāmatvedis. Viņš vada dzīvokļu komisiju un kā izpildkomitejas priekšsēdētājas vietnieks vajadzības gadījumā viņu aizvieto.

Ari vairākiem desmitiem pārējo pilsētas padomes deputātu Ilga Lenša mācījusi atdevi sabiedriskajam darbam - ja ko darīt, tad no visas sirds un līdz galam. Viņas pašas veikums šoruden novērtēts ar republikas Ministru Padomes Goda rakstu.

Par logiem

Izpildkomitejas namā tikko pabeigts remonts. Logi ir rīta saules pusē, un stari vēl gaišāk atspulgo nesen krāsotajās sienās un ienācēja sejā. Vai tā vēl labāk saskatāmas rūpes tajā?

- Labākais, ko padomju darbinieks var izdarīt — palīdzēt cilvēkam viņa rūpēs. To es redzu kā vienu no mūsu svarīgākajiem pienākumiem, lai arī cik sāka tā bēda kādreiz liktos, - domā Ilga Lenša. - Un tad arī rodas gandarījums.

Kādreiz pilsētām bijuši dziļi grāvji un valnis apkārt, vārtiem atslēgas priekšā. Kuram katram tās nav vis uzticētas. Bet vai mūsdienās to simboliskā jēga būtu citāda? Izpildkomitejas priekšsēdētājus ievēlē, nevis ieceļ. Un cilvēku uzticību tikai ar darbu vien var nopelnīt, ne kā citādi. Rūjienas atstātas Ilga Lenša nopelnījusi.

Fotogrāfijas no Rūjienas Izstāžu zāles arhīva

Pateicoties b. Lenšas pūlēm, top jaunā dzīvojamā ēka 1969. gadā.

Jaunās vidusskolas celtniecība.

Pēdējo 10 gadu laikā Rūjienas slimnīcā ir pieaudzis gultu un apkalpojošā personāla skaits (1979).

Vecais universālveikals Rūjienā

Rūjienas kultūras tradīciju izkopšana Ilgai Lenšai ir liela loma

Rūjienas pilsētas deju kolektīvs jaunā dzelzceļa atklāšanas svinībās, kurās savu izdomas bagātību un sirds siltumu bija ielikusi I. Lenša.

Dziesmu svētku simtgades koncerts Rūjienā 1973. gada 29. jūnijā.
Riharda Auniņa foto

Lenša uzrunā rūjieniešus un viesus Dziesmu svētku salā. Vietā, kur pirms 100 gadiem notika pirmie Dziesmu svētki. Foto: Rihards Auniņš. 1973. g. 29. jūnijā.

Rūjienas pilsētas kultūras nams, kur gaidīts viesis ir b. Lenša.

Rūjienas jauktais koris, kurā dzied arī I. Lenša, Rīgā Dziesmu svētkos 1973. gadā
Foto: Bernhards Mūrnieks.

Dzintara Korfa fotogrāfijas.

Lenša Ādama Alkšņa muzejā tiekoties ar mākslinieku 1979.gads.

Arī skolēnu vidū I. Lenša biežs un gaidīts viesis.

Pirmā septembra gājienā. 1977.gads.

Pasniedzot Izpildkomitejas Goda rakstu skolas direktoram Ērikam Paeglim.
1977.gads.

Pilngadības svētkos 1971. gada 28. jūnijā.

Un šeit sākas jauna ģimene.

Vārda došanas svinības Rūjienā.

Alma Zālīte

Valmieras rajona Rūjienas pilsētas TDP IK priekšsēdētāja no 1984. gada 3. februāra līdz 1992. gadam.

Autobiogrāfija

Alma Zālīte Eduarda m. dzimusi 1943. gada 19. novembrī Valmieras rajona Ternejas ciema “Aņģos”. No 1952. gada mācījusies Rūjienas septiņgadīgajā skolā, beigusi Rūjienas vidusskolu.

Darba gaitas Zālīte Alma uzsākusi kolhozā “Liesma” par kultorgu, bet vidusskolas direktors Beķeris uzaicinājis strādāt par skolotāju. Tā 1963. gadā uzsācies darbs par 1.-3. klašu skolotāju.

Skolotāja Zālīte 1973. gadā iestājās LVU vēstures un filoloģijas fakultātē neklātienē, ko beidza 1982. gadā iegūstot specialitāti – vēsturnieks, vēstures un sabiedrības mācības pasniedzējs.

1984. gada 3. februārī Alma Zālīte ievēlēta par Rūjienas pilsētas TDP IK priekšsēdētāju.

Svarīgākās problēmas, ko pašreizējā momentā risina izpildu komiteja:

1. Pārkārtot darbu PSKP 27. kongresa lēmumu izpildei. Galvenokārt jāstrādā ar cilvēkiem ar domu – cik labi mēs strādāsim, tik labi mēs dzīvosim. Tagad galvenā loma ir cilvēciskajam faktoram.
2. Risināt jautājumu par slimnīcas celtniecību – rekonstrukciju.
3. Risināt jautājumu par Rūjienas maizes ceptuves kapitālo remontu.
4. 1986. gadā jānodod darbībā attīrīšanas iekārtas.
5. Jābūvē dzīvokļi un piecgadē jānodod:

PMK – 4	18 dzīvokļi
LRTN	24 dzīvokļi
SCO	60 dzīvokļi
Agroķīmijai	18 dzīvokļi
MRS	42 dzīvokļi
Zivsaimniecība “Rūja”	18 dzīvokļi
6. Jāizbūvē kanalizācija no Kalnkroga uz jaunajām attīrīšanas iekārtām.
7. Kultūras nama kapitālais remonts 12 piecgadē.
8. Ielu kapitālais remonts.

Almas Zālītes meitas Evas Engeres atmiņu apkopojums un fotogrāfijas.

Alma Zālīte dz. Roziņa (1943. gada 19. novembris – 2001. gada 19. aprīlis).

Alma Zālīte dzimusi Ternejas pagastā. Skolas gadi pāiet Rūjienas vidusskolā, absolvē 1962. gadā. Neilgu laiku strādā kolhozā, bet tad bijušie skolotāji uzaicina strādāt Rūjienas vidusskolā par pirmo trīs klašu skolotāju. Tad skolas direktora piedāvājums kļūst par vēstures skolotāju. Mācās un absolvē LU Vēstures un filozofijas fakultāti. 1984. gadā piekrīt piedāvājumam (vai pareizāk sakot partijas spiedienam) un kļūst par Rūjienas pilsētas darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāju. Šai amatā viņa nostrādā līdz 1992. gada oktobrim, tad nodibina savu uzņēmumu SIA „Sanat”.

Dažādi fakti no darba laika Rūjienas izpildu komitejā, vēlāk Rūjienas Domē.

Veikti vairāki celtniecības projekti:

- Maizes ceptuve Rūjienā
- Jaunā slimnīca

- Izstāžu zāle – mācītājmuižas izremontētā saimniecības ēka

Te ilggadīgās izstāžu zāles vadītājas Līgas Siliņas pirmās atmiņas par izstāžu zāles aizsākumiem.

„1992. gadā domes priekšsēdētāja Alma Zālīte, kura bija mana pirmā skolotāja Rūjienā, mani satiek un saka, es esmu izlēmusi, ka tu varētu būt jaunajā izstāžu zālē saimniece. Veselu nedēļu nedevu atbildi, līdz iegāju, ziņkārības dzīta, paskatīties, kā tajā zālē izskatās. Iegāju iekšā, un tur tā smaržoja pēc koka. Sapratu, ka, jā, es te gribu būt, man toreiz bija pilnīgi vienalga, ko darīšu, vienkārši gribējās būt.» Jau astoto gadu Līgai ir arī otra izstāžu zāle pilsētas centrā.”

- Baznīcas atjaunošana – jumta segums (foto no spāru svētkiem)

**1985. gada 18. septembrī zem tikko uzslētās jumta daļas no kr.:
bijusi Rūjienas izpildkomitejas pr-tāja Ilga Lenša, kuras laikā iesākās jumta
būvniecība, Ingrīda Kukaine, izpildkomitejas pr-tāja Alma Zālite, kas turpināja
I. Lenšas iesākto un atbalstīja baznīcas atjaunošanu, būvbrigādes vadītājs
Harijs Čākurs, kolhoza «Straume» pr-tājs Jānis Dukurs
un mākslas vēsturnieks Jānis Kalnačs.**

Baznīcas jumta atjaunošanā

Par to raksta Jānis Kalnačs, kas piedalījās baznīcas atjaunošanas darbos kā pieminēkļu aizsardzības darbinieks.

Rūjienas piepildītā telpa

Autors: Jānis Kalnačs, mākslas vēsturnieks, Apollo portāls, 31.04.2004.

„1974.gadā nodega viena no senākajām – būvniecībā uzsākta XIII gadsimta 60.gados — Latvijas baznīcām. Tomēr šie postījumi nelielajā pilsētā pakāpeniski likvidēti. 80. gadu vidū tika uzsākts Svētā Bērtuļa baznīcas drupu apjumšana, bet šogad tika izgatavotas replikas Rūjienas galdnieka Albrehta darinātajiem altārim un kancelei. Patlaban baznīcai trūkst vien zvanu tornis.”

Dievam un cilvēkiem jeb par baznīcas jumtu un ne tikai

Autors: Ilona Dukure, Rūjienas Vēstnesis 08.03.2019.

Visus desmit gadus pēc ugunsgrēka P. Birzulis nenoguris rakstīja vēstules laicīgās varas pārstāvjiem ar lūgumu atļaut baznīcas atjaunošanu un nebeidza ticēt un cerēt. Padomju vara, saprotams, nebija ieinteresēta tādas ēkas atjaunošanā un ar atļaujas došanu nesteidzās. Pa to laiku lietus un sniegs bojāja baznīcas atsegtos, bez jumta palikušos mūrus, un nelabvēlīgie apstākļi ar katru gadu pasliktināja izredzes ēku saglabāt.

Tad pienāca 1984. gads, kad brīnumainā kārtā baznīcas jumta atjaunošanai tika dota zaļā gaismā, un darbi lēnām varēja sākties. Jāatceras, ka tas ir laiks, kad vēl joprojām nekāda brīvdomība vai dumpinieciskums nevienam ne sapņos nerādījās - bija dziļš un ideoloģiski slims padomju laiks, kad uz urrā vēl atklāj padomju varas apliecinošus pieminekļus,

1984.gadā «krāmēties» ap baznīcas atjaunošanu tobrīd nebija ne goda lieta, uz ko rautos ikviens, kuru tikai pasauc palīgā, ne arī ordeni par to varēja nopelnīt. Drīzāk otrādi, tāpēc apbrīnas vērts ir toreizējās Rūjienas varas pārstāves Almas Zālītes atbalsts un būvdarbu galvenā darītāja – kolhoza «Straume» priekšsēdētāja Jāņa Dukura darbošanās.

• Pieminekļa “Sējējs” atjaunošana

Skolotāja, kas nenobijās

Autors: Māra Rone,

Liesma(Valmiera), 13.11.2018.

Mums katram ir savs skolotājs, kam esam reiz uzticējušies, kam gribējās līdzināties, jo likās: nav skolā otra tik zinoša, iznesīga un arī mīla cilvēka. Droši vien daudzi Rūjienas vidusskolas absolventi tā joprojām saka par savu latviešu valodas skolotāju un audzinātāju Dzintru Gulāni, bet tikai agrākās 8.a klases audzēkņiem ir vēl kāds tikai viņiem kopīgs NOTIKUMS. Par to arī saruna ar skolotāju Dzintru īsi pirms titula «Rūjienas Goda pilsonis» saņemšanas.

Ar jaunības maksimālistu

Autors: Ilona Dukure, Rūjienas Vēstnesis 08.03.2019.

«Augstskolu, kļūstot par latviešu valodas un literatūras skolotāju, pabeidzu 1972. gadā. 1977. mācību gadā man bija uzticēta pirmā audzināmā – 8.a klase. 23. aprīlī notika komunistiskā sestdienas talka. Kopā ar savu klasi un skolotāju Gunāru Ziemu saņēmām uzdevumu nogrābt lapas tajā Rūjienas parka daļā, kur Latvijas brīvvalsts laikā bija uzstādīts zemkopības ministram Arturam Alberingam veltītais Kārļa Zemdegas piemineklis «Sējējs». Tā kā esmu vietējā, tad zināju vecāka gadagājuma cilvēku nostāstus par to, ka piecdesmitajos gados kādā naktī slepus «Sējējs» no postamenta vardarbīgi norauts ar ķēdēm. Krītot tam nolūzušas kājas un galva. Tautā bija nostāsti, ka pieminekļa lielā, smagā rumpja daļa esot kaut kur turpat arī aprakta. Uz «Sējēja» postamenta bija novietots padomju laikiem atbilstošs ģipša atlējums «Pionieris ar balodi».

Sagadījās tā, ka, grābjot lapas mums ierādītajā sektorā, skolēni zemē pie postamenta pamanīja kaut ko kājām līdzīgu. Bērni prasīja, kas gan tas varētu būt. Izstāstīju, ko zināju par «Sējēja» bēdīgo likteni. Tad... notika neticamais – sākās kaut kas līdzīgs stihijai, ko neviens vairs nespēja apturēt. Puiši aizskrēja, mehāniskajā darbnīcā

sadabūja garus iesmus un ar tiem sāka durstīt zemi visapkārt. Nelikās mierā, kamēr beidzot krietni tālāk viņu pīķi pret kaut ko cietu atdūrās. Tūdaļ visiem rokās bija lāpstas, raka nudiens kā ar vēju! Drīz vien notikuma vietā parādījās arī traktors, piekabe un pat ceļamkrāns. Likās, ka mūs kāds vada, tik ātri un saliedēti viss tobrīd notika. Ieradās arī skolotājs Galzons (tagadējā mākslas skolas direktora Jāņa Galzona tēvs) un notiekošo safotografēja vēsturiskai reportāžai. Šie unikālie fotouzņēmumi joprojām atrodami pie Rūjienas vēstures glabātājas Līgas Siliņas. Atrakto pieminekļa fragmentu vispirms aizveda uz Galzona māju, bet vēlāk pārveda uz Zemdegas dārzu Rīgā.

Ar talkas pirmo vērtīgo atradumu mani skolēni nelikās mierā, viņi vēlējās atrast arī «Sējēja» galvu, tādēļ devās pie viena no vandalisma līdzdalībniekiem – aculieciniekiem, lai uzklausītu viņa stāstu. Neizdevās, jo bērnus no šīs mājas patrieca. Tad turp devos es. Ar mani runāja pieklājīgi, taču apzvērēja, ka neko konkrētāk par tās nakts notikumiem nezinot. Bija 1977. gads, un daudziem cilvēkiem gados joprojām bija bail no iespējamām represijām. Man tolaik bija 28 gadi, un es, tāpat kā mani audzēkņi, gan ne no kā nebaidījāmies, jo faktiski neko daudz par padomju represijām nezinājām. Ja vien paša ģimeni tās nebija skārušas, informācijas par to nebija. Mēs tolaik rīkojāmies ne politisku mērķu, bet gan jaunības maksimālisma vadīti.

Talka ar tās grandiozo iznākumu bija sestdien, bet jau pirmdien skolā gāja karsti – ieradās drošības pārvaldes darbinieki, partijas komitejas un izglītības nodaļas vadība. Viss tālākais notika augstos toņos! Skolas direktors Paeglis saņēma partijas sodu, bet man tika stingrais rājiens par politisku īsredzību. Skolotājs Ziema saņēma rājienu. Par lielu izbrīnu – turpmāk mūs lika mierā. Varbūt tādēļ, ka soģi nezināja, ko ar pēkšņo atradumu tālāk iesākt, sak, jo mazāks troksnis, jo labāk.

Tā arī viss norima, līdz 1988. gada pavasarī pie manis skolā ieradās laikraksta «Padomju Jaunatne» žurnāliste Līgita Liepa. Viņa seno notikumu pacēla augšā, raksts izsauca lielu ažiotažu, jo pie durvīm bija Atmoda. Varēja par to atkal brīvi runāt! Rūjienas izpildkomiteju tad vadīja Alma Zālīte, kas arī iestājās par to, ka «Sējēja» galva ir jāatrod. Kāds viņai bija devis norādi, ka galva esot iemesta Rūjā no Ķoņu tilta. Ūdenslīdēji vairākas dienas tur to veltīgi izmeklējās, tad nolēma izmēģināt visneticamāko versiju – pārmeklēt Rūju zem tilta pilsētas centrā. Meklēšana dūnās arī tur sākotnēji nevedās, līdz vienam no ūdenslīdējiem roka aizķērusies aiz kaut kā auss formai līdzīga. Atkal notika brīnums! Vajadzēja pielikt roku vienam starp simtiem akmeņu Rūjā, un tā bija «Sējēja» galva! 1988. gada 18. novembrī izglābtais, atkal kopā saliktais un atjaunotais «Sējējs» atgriezās Rūjienas kalniņā.

“Sējēja” galvas meklēšana un izcelšana no Rūjas upes.

Cik atceros no tā laika, mājās neko par šo notikumu tajā laikā nerunāja, jo laikam bija iespējamās dažādas provokācijas un kaitniecība. To savās atmiņās laikrakstā „Liesma” 2018.gada 23.novembra numurā apraksta arī Voldemārs Rains, viens no ūdenslidējiem, kas meklēja un atrada pieminekļa galvu Rūjas upē.

Nominācija «Goda pilsonis» piešķirta Voldemāram Rainam par neatlaidību un drosmi kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā Rūjienas novadā

Ūdenslidēji Voldemārs Rains un Anatolijs Koļesņikovs toreiz Jūrmalā strādāja glābšanas dienestā. 1987. gadā no atlūzuša ledus gabala, kuru nesa jūrā, viņi izglāba 624 cilvēkus. Par to žurnāliste Ligita Liepa rakstīja laikrakstā «Padomju Jaunatne». Žurnāliste, kuras vīra dzimtā puse ir Naukšēni, zināja, ka rūjienieši grib atjaunot 1952. gadā nogāzto tēlnieka Kārļa Zemdegas veidoto pieminekli «Sējējs». Pieminekļa divas daļas jau 1977. gada 23. aprīlī bija izrakuši skolēni. Klīda baumas, ka «Sējēja» galva it kā Rūjas upē iemesta. Iepazinusies ar Jūrmalas varonīgajiem zēniem, Ligita aicināja abus ūdenslidējus braukt uz Rūjienu meklēt «Sējēja» galvu.

«Stāsts par galvas iespējamo atrašanos Rūjas upē pie tilta bija gana nepārliciecināms, bet izlēmām – jāpalīdz. Pirmās dienas meklējumi pie centrālā tilta Voldemāra ielā diemžēl bija neveiksmīgi. Nakšņojām viesnīcā «Tālava» un otrā dienā domājām turpināt meklējumus. Vakarā viesnīcā pie mums ieradās kāds vīrietis un centās mūs pārliecināt, ka meklējam pie nepareizā tilta. Galva esot Rūjas upē pie Ķoņu tilta. Nebija nekāda pamata neticēt, un tādēļ otrā rītā devāmies turp. Diemžēl mūsu viesis – «labvēlis» izrādījās provokators, tādēļ vairāk neko citu kā dīvaini ieraktu kabeli upes dibenā neatradām. Divas dienas pie Ķoņu tilta iznīkojām veltīgi. Vēl tagad reizēm domāju par to kabeli. Kam tas bija domāts? Toreiz laiks vēl bija ļoti nedrošs un varējām sagaidīt dažādus nepatīkamus pārsteigumus. Tāpēc mēs rūjieniešiem pietiekami skaļi paziņojām, ka pārtraucam meklējumus. Lai visi, kam nav jāzina mūsu

tālākie plāni (mūsu provokatoru ieskaitot), saprastu, ka meklēšana beigusies. Mūsu patiesos nodomus zināja tikai pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāja Alma Zālīte. Mēs slepus atgriezāmies pie centra tilta, mašīnu noslēpām un turpinājām meklējumus. Kā redzat, veiksmē mūs nepameta, un Rūja atdeva «Sējēja» galvu. Mēs meklējām ar tausti, un es sataustīju akmeni ar ausi. Bet vispār mēs tur daudz ko interesantu atradām. Monētas, tukšus naudas makus, vecu rakstammašīnu, skaistu koka lustru. Kas ar tām lietām notika tālāk, es nezinu, jo, atrodot «Sējēja» galvu, viss pārējais šķita mazsvarīgs,» – tā par to dienu spraigajiem notikumiem atceras un stāsta Voldemārs Rains.

Kad 1988. gada 18. novembrī no jauna atklāja «Sējēju», no kultūras nama skatuves Alma Zālīte teica abiem ūdenslīdējiem, ka viņi mūžu mūžos būs Rūjienas Goda pilsoņi. Toreiz šāds tituls oficiāli vēl nebija dibināts. Tāpēc pienācis laiks Voldemāram Rainam piešķirt šo goda nosaukumu 30 gadus pēc notikušā. Diemžēl otrs ūdenslīdējs Anatolijs Koļesņikovs jau mūžībā.

2018. gada 17. novembrī Latvijas valsts 100. gadadienas pasākumā Rūjienā Voldemāram Rainam oficiāli piešķīra Rūjienas Goda pilsoņa nosaukumu, apliecinātu ar īpašu nozīmi. Ar atzinības rakstu tika apbalvota arī žurnāliste Ligita Liepa.

Tā pēc 30 gadiem atkal Rūjienā satikās žurnāliste un ūdenslīdējs. Rūjieniešu paldies viņiem abiem!

No jauna atdzimušā pieminekļa “Sējējs” atklāšana un iesvētīšana 1988. gada 18. novembrī.

- Par barikāžu laiku

Tas laiks rakstos

Autors: Andris Briedis, Liesma: 21.01.2011.

Iedzīvotājus uz barikādēm Rīgā organizēja Valmieras rajona pašvaldības vadītājs Andris Bērziņš, tajā laikā arī Augstākās Padomes deputāts, un viņa vietniece Alma Zālīte, ilgušus gadus bijusi Rūjienas pilsētas pašvaldības vadītāja.

• Sadraudzības nodibināšana ar Zviedrijas pilsētu Hallsatviik

20. gs. 90. gadu pats sākums.

Dažādi kopīgi projekti kultūras un izglītības jomā. Te daudz palīdzēja bijušā Rūjienas mācītāja Roberta Slokenberga dēls Māris Slokenbergs, kas padomju gados dzīvoja Zviedrijā.

“Tālavas” svētkos Alma Zālīte ar Māri Slokenbergu (no labās) 1989. gada 3. jūnijā.
Bernharda Mūrnieka foto

- Viesnīcas „TĀLAVA” kapitālais remonts 1991. gads – sadarbībā ar Zviedrijas investoru Tomy Andersson.

Rūjienas novada pirmo dziesmu svētku 125gade 1991. gada 6. augustā, Tomijs Andersons (pa labi) no Zviedrijas.

Ar cerību

Autors: Bīriņa V., Liesma: 13.03.1985.

Tajā tika izskatīti organizatoriskie jautājumi. Par Rūjienas pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāju ievēlēja Alma Zālīte, par priekšsēdētāja vietnieku – Edgars Liepiņš, par izpildkomitejas sekretāri – Ingrīda Kukaine. Sesijā ievēlēja arī pilsētas izpildkomitejas locekļus. Šajā sasaukumā šo pienākumu pildīs Voldemārs Ķīkulis, Maigonis Rektiņš, Ēriks Paeglis, Aivars Sproģis, un Miķelis Mežals. Ievēlēti arī pastāvīgo komisiju priekšsēdētāji. Par plāna un budžeta komisijas priekšsēdētāju ievēlēja deputāte Valda Vagule, par sociālistiskās likumības un sabiedriskās kārtības komisijas priekšsēdētāju – deputāts Arturs Blūms, par jaunatnes lietu un sporta komisijas priekšsēdētāju ievēlēts Arnis Sproģis, dzīvokļu, komunālās un labiekārtošanas komisiju vadīs Biruta Treiere, bet kultūras, tautas izglītības veselības aizsardzības un sociālās nodrošināšanas komisiju – deputāte Daina Vikmane.

Sesijā izskatīts jautājums “Par uzdevumiem dzīvokļu un komunālās saimniecības darba pilnveidošanā, lai labāk apkalpotu iedzīvotājus, kā arī kurināmā un elektroenerģijas ekonomiskā izmantošanā”. Ziņoja pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāja deputāte Alma Zālīte.

Jautājums pilsētai tiešām sasāpējis. Pirms sesijas deputāti kopīgi ar tautas kontroles grupu pārbaudīja pilsētai piederošo dzīvokļu fondu. Praktiski 70 procenti šī fonda ir nolietotojušies, galvenokārt bojāts jumtu segums. Mājas gaida kapitālo remontu. Pilsētas fondā nav neviena labiekārtota dzīvokļa. Remonta plāni netiek pildīti materiālu trūkuma dēļ. Vairāki runātāji sesijā akcentēja dūmvadu tīrīšanas problēmas. Pilsētā ir mājas, kuru iedzīvotāji nav skurstenšlauķi redzējuši trīs četrus gadus.

Vairākās ēkās brūk kopā krāsnis, taču ar jauniedalītajiem ķieģeļiem nepietiek to salabošanai.

Kritika veltīta RCP brigādei. Valdemāra ielā 2 izremontētajā mājā grīdas slīpums ir ar 4 centimetru novirzi – kurš dos līdzekļus, lai šo kļūmi novērstu?

Kapitālais remonts paveikts bibliotēkā Valdemāra ielā 6, bet pēc tā telpās jācīnās ar dūmiem, grāmatas nokūp...Nākotnē jāatrisina jautājums par pilsētas dzīvokļu fonda paplašināšanu ar jaunu, labiekārtotu māju ārstiem, skolotājiem, kultūras darbiniekiem. Par dzīvojamā fonda paplašināšanu jādome pilsētas uzņēmumu vadībai. Sesijā runāja Valmieras mēbeļu kombināta Rūjienas ceha priekšnieks A. Sproģis, iepazīstinot ar sava strādājošo perspektīvām šajā ziņā. Plānots izremontēt vecās dzirnavas un piemērot tās dzīvošanai, ir arī cerības pašiem uz savu jaunu māju. Šī gada vasarā paredzēts izremontēt pilsētas viesnīcu.

Sesijā runāts arī par ielu stāvokli, iedzīvotāju aktīvāku iesaistīšanu dzīvojamo māju apkārtnes apkopšanā. Pieņemts konkrēts lēmums.

Reāli un bez ilūzijām jeb kā Tautas fronte Rūjienā?

Autors: Rone M., Liesma: 23.09.1989.

Igaunijas un Latvijas robeža 23. augusts. Baltijas ceļš. Laužu burzmā šo jauno bārdaini nevarēja neievērot. Enerģiski un zinoši pirms akcijas viņš deva norādījumus, organizēja dzīvās ķēdes dalībniekus. Te kaut ko pārsprieda un precizēja ar Rūjienas saimnieci Almu Zālīti, te jau atkal bija igauņu pusē. Uzzinājām, ka tas ir Rūjienas Tautas frontes līderis Ilmārs Landrāts. Pirms rajona tautfrontiešu konferences tikāmies otrreiz, šoreiz – lai intervētu.

Drīz būs gads kopš arī Rūjienā ir Tautas fronte. Cik esat un kā organizēti spēki?

Centra organizācijā apvienojušies 300biedri. Bez mums vēl ir atsevišķas grupas “Lauktechnikā”, Ziemeļu elektrotīklos, Rūjienas vidusskolā un kolhozā “Cīņa”. Pilsētā ir lielākais, diemžēl- ne darbīgākais kolektīvs. Teikšu atklāti –tik lielā pulkā grūti strādāt, jau pati sapulcēšanās vien rada problēmas. Daudziem pirmā sajūsma pārgājusi. Kad no dziesmām jāķeras pie konkrētiem darbiem, tad Tautas frontes īsteno piekritēju kļūvis mazāk. Uz papīra gan biedru skaits joprojām liels, bet reāli...Tā pirmdien, 18. septembrī, bija Rūjienas konference, no 300biedriem ieradās tikai 70. Esam nolēmuši. Ka jāveido vairākas mazākas grupas, tur ir izeja darba uzlabošanai. Bet problēma ir ar līderiem. Kurš uzņemsies atsevišķo kolektīvu organizētāja un vadītāja lomu? Daudzi arvien atrod iemeslus, lai atsacītos. Jā, nav viegli sabiedriskā kārtā veikt šo darbu, īpaši laukos, kur katram savs zemes pleķītis, lielāka vai mazāka saimniecība. Tomēr arī Rūjienā ir cilvēki, kas ziedo savu brīvo laiku, daudz ko atņem ģimenei, bet iespēju robežās darbojas. Tāds SCO grupā ir Aldis Gailītis. No Rūjienas centra kolektīva tieši SCO grupa ir pati aktīvākā. Viņu līdzdalība un reālā palīdzība Rūjienai visvairāk jūtama. Tā tas bija Sējēja atdzimšanā, tā tagad Rūjienas baznīcas atjaunošanā.

Vēl no SCO noteikti ir jāpiemin Jānis Paeglis. No citiem – Velta Liepiņa, Jānis Landrāts, Anna Ziema, Rudīte Arnolde un Ilga Galviņa. Tie ir cilvēki, kas daudz laba

un vērtīga devuši Tautas frontes ideju realizēšanā Rūjienā. Paldies sakām arī kultūras namam un īpaši Rūjienas bibliotēkas kolektīvam par regulāru atbalstu un palīdzību.

Kā redzat, arī mums ir savs aktīvs, tomēr kopumā Rūjienā gribētos just lielāku Tautas frontes atbalstu, ne tikai vārdos, bet arī darbos.

Jūs jautājat par spēku sadalīšanu. Ir padome 17 biedru sastāvā, ir trīs galvenie Rūjienas Tautas frontes koordinatori. Esam apvienojušies pa interesēm, veidojot vairākas grupas. Ir vēstures, novadpētniecības, kultūras un celtniecības, kā arī ekoloģiskā, redakcijas, informācijas grupa un bija arī jaunatnes centrs. Sanāksmēs pie mums nāk LNNK Rūjienas aktīvisti, pieaicinām arī dažādu iestāžu Darbiniekus.

- Ko varat droši ieskaitīt savu labo darbu kontā, kas palicis tikai iecerēs?

- Būšu atklāts, gada pūrs nav pārāk liels. Pamatā esam atbalstījuši visas Tautas frontes akcijas, aktīvi dzīvojam spraiģajiem notikumiem līdzī, parādot savu attieksmi. Bijām iecerējuši nopietni ķerties klāt ekoloģiskajām nebūšanām, konkrēti – jautājumā par Rūjas pansionāta ūdens attīrīšanas ietaisēm. Ņēmām gan, bet tomēr nepacēlām, jo viss atdūrās pie Valmieras RCP. Šo iestādi nevarējām piespiest kaut ko darīt mūsu labā. Esam piedalījušies arī vairākās talkās. Paši gan neorganizējam, jo vairums mūsējo uzskata, ka Rūjienā taču ir dienesti, kuriem par to maksā algu. Kādēļ gan cilvēkiem sabiedriskā kārā būtu jāveic citu ikdienas pienākumi?

Kā veidojas jūsu attiecības ar pilsētas izpildkomiteju, tātad vietējo varu?

- Alma Zālīte mūs atbalsta, tādēļ sadarbība ir. Vislabāk to pierādīja Tautas frontes akcija «Baltijas ceļš», kurā Rūjienas izpildkomitejai un personiski Almai Zālītei bija liels nopelns. Uz pirmajām sarunām igauņu tautfrontieši un varas pārstāvji ieradās tieši pie Almas Zālītes. Kopīgi visu darījām, un izdevās. Šis darbs pierādīja, ka jautājumi ir jārisina kopīgi. Katram uz savu pusi vezumu velkot, nekas labs gan nesanāks. Tā domāju es un arī citi no Rūjienas Tautas frontes. Bet ne visi. Ir arī noliedzēji. Viņu vidū ir tādi, kas ļoti cietuši no padomju varas, tādēļ arī šos cilvēkus itin labi saprotu. Viņi ir piesardzīgi, pat noraidoši. Ne reizi vien nācies dzirdēt pārmetumus par to, ka ejam kopā ar Rūjienas šodienas varu. Bet Alma Zālīte nebūt nav tas cilvēks, pret kuru vajadzētu cīnīties kuras lēmumi jāignorē. Tieši viņa šodien ir kopā ar tautu, daudz dara Rūjienas labā. To taču nevar neredzēt. Tādēļ uzskatu, ka Rūjienas Tautas fronteī nav vajadzības nostāties pret. Mums ir sadarbība, un tajā mēs redzam izeju. Protams, ne visos jautājumos uzskati sakrīt, ne visur ir vienprātība, bet tā ir mūsu iekšējā lieta, kas citiem arī nemaz nav jāzina. Paši galā tiekam. Jāskatās reāli uz dzīvi, jāvairās no ilūzijām, tādēļ domājam, ka mums adresētie pārmetumi ir nepamatoti. Jābeidz taču ķīvēties savā starpā. tas kopējai idejai un mērķim par labu nenāks.

Vai paši valdīs?

Ar A. Zālīti sarunājās V. Brūniņa,
A.Koziņeca foto
Liesma:02.06.1990.

Mūsu rajons vienmēr bijis pakļauts eksperimentu vējiem. Arī šajos laikos jaunās vēsmas pūtīs tieši pie mums. Kur tiks iemēģināts pašvaldības likums. Izvēle nav bijusi nejauša - izpildkomitejas priekšsēdētāja ir ļoti enerģiska un tagad, gods kam gods, rādās pietiekami apdomīga, lai nestrēbtu karstu. Rīdzenieki, rajonā viesodamies, aizsākumam varēja parādīt! tikai papīrplānus. Rūjienieši spriež: viens modelis visai republikai nederēs, dzīve pati parādīs īsto ceļu, tāpēc padomos no malas sevišķi ne klausījās un pierunāt neļāvās. Uz kārtējo sesiju visiem pilsētas deputātiem jānāk ar saviem pašvaldības projektiem. Un padomes, vienlaikus izpildkomitejas priekšsēdētāja Alma Zālīte patiesi ir ieinteresēta - varbūt kāds līdzī atnesīs labu domu. Pašvaldības apstākļos padomei jāklūst par pilnīgu saimnieci savā teritorijā, tālab vispirms jāizzina, kas pilsētā kādā vērtē ir. Cik bagāti ir rūjienieši? " - Visu aprēķinu mums vēl nav, jo Rūjienā ir daudz lielāku uzņēmumu. filiāļu, kurām nav savas bilances. Kad saņemsim informāciju, varēsim spriest, ko pārņemt savā īpašumā. Katrā ziņā izpildkomitejai nav jājaucas ražošanā. Vairāk jā rūpējas par cilvēku dzīves apstākļiem, - sarunu uzsāk Alma Zālīte. - Ražotājiem jānosaka stingri normatīvi atskaitījumiem pilsētas budžetā, lai izpildkomiteja varētu normāli saimniekot, domājot arī par maznodrošinātajiem pilsoņiem, infrastruktūru, dzīvokļu nodrošinājumu. Ar dzīvokļiem ir ļoti bēdīgi, mājas sliktā stāvoklī. Laikam reālākais ceļš ir to pārdošana personiskajā īpašumā. Taču problēma ko darīt ar tiem cilvēkiem, kas šajās mājās dzīvo pašlaik. Nākamais īpašnieks būs tiesīgs noteikt īres maksu. Vai visi būs spējīgi to nomaksāt - šajās vecajās mājās taču dzīvo galvenokārt veci cilvēki. Bet reālais stāvoklis ir tāds, ka gandrīz puse māju būs jāatdod to bijušajiem īpašniekiem, jo tās bija nepamatoti konfiscētas. Padomei jā rūpējas arī par dabas aizsardzību, komunālo saimniecību. Sākotnēji bija doma pilnībā pārņemt šo sfēru savās rokās, taču pašlaik tas nav reāli, jo katras maz pilsētas sagādniekiem izbraukāt pēc materiāliem ir neiespējami. Pārskatot likumus par pašpārvaldi, konstatējam, ka tur daudz kas maināms. - Jūs divreiz pabijāt Zviedrijā. Ko guvāt pieredzei? - Nonācu pie slēdziena, ka mazpilsētās un pagastos padomes nav vajadzīgas. Ar visu galā jātiek un par konkrēto teritoriju jāatbild tikai izpildkomitejai. Un vēl zviedri neesot tik bagāti, lai segtu tos samērā lielos darba laika zudumus, kas rodas, deputātiem pildot pienākumus. Viņi uzskata, ka viss jāizšķir rajonā, augstākajā padomē, par divu cilvēku padomes

priekšsēdētāja un izpildkomitejas priekšsēdētāja - algošanu nemaz nevar būt runas. Izpildkomitejai par savu darbu tautai un augstākstāvošajai padomei jāatbild. Tad arī neiznāktu konflikti starp padomēm. Protams, rajona padomē tad jābūt spēcīgam deputātu sastāvam, šiem cilvēkiem jāizstāv iedzīvotāju intereses. Līdz šim bija noteikts, cik bieži jāsanāk sesijām, domājām tematus, sanācām, vajadzēja vai ne, Gadu desmitiem sesijās apspriežamais atkārtojās. Nākotnē vienu pilsētu no citas atšķirs tas, cik daudz naudas būs ārpusbudžeta kontā. Tāpēc juridiski jāapstiprina katrs administratīvais kodekss, kam jābūt raksturīgam konkrētajai teritorijai. Būs jāpārkārt vietējās milicijas darbs, to orientējot uz noteiktu apdzīvoto vietu. Vai nav absurds - protokols par Rūjienas dzērāju jāved uz Valmieru? Domāju, ka sods jāmaksā tur, kur izdarīts pārkāpums. Gaidām arī zemes kodeksu, tad vairs zemi par brīvu nevarēs izmantot, reizēm arī izniekot. Sadarbības līgums ar Zviedriju rajonam ir noslēgts. Konkrēti Rūjienā esam iecerējuši attīstīt tūrismu, taču veidosies arī cita veida kontakti. Zviedru firmas «Andersons» īpašnieki apskatīja mūsu sadzīves pakalpojumu kombinātā izgatavotos blūzes, jakas un džempera paraugus un atzinīgi izteicās par to kvalitāti, drīzumā viņi ieradīsies pie mums un iepazīsies ar ražošanu tuvāk. Zviedrus ieinteresēja arī kapu plāksnes - pie viņiem tādu nav. Šādi varētu izveidoties sadarbība nākotnē. Jau tagad Zviedrijā viesojās mūsu skolēnu grupa. – Arī šie sakari ar ārzemēm ir reāla pašvaldības izpausme.

Bernharda Mūrnieka fotogrāfijas no dažādiem kultūras un sporta pasākumiem

Dzimtsarakstu svinības 1984. gada 6. oktobrī.

Uzvaras svētkiem veltītā stafetes skrējiena uzvarētāju apbalvošana 8. maijā 1985. gadā.

Piemiņas brīdis pie Ā. Alkšņa kapa vietas 1985. gadā.

Ziedu nolikšana pilsētas kapos 8. maijā 1985. gadā.

Ziemas sporta diena Rūjienā 1986. gada februārī.

Tikšanās brīdis Ā. Alkšņa muzejā.

Izmantotie avoti:

Raksti no www.periodika.lv

1. Vai paši valdīs? Liesma, Nr. 86, 02.06.1990
2. Reāli un bez ilūzijām jeb kā Tautas fronteī Rūjienā? Liesma, Nr. 150, 23.09.1989
3. Ar cerību. Liesma, Nr. 40, 13.03.01985
4. Pilsētas atslēgas tautas deputāti. Liesma, Nr. 183, 24.11.1978
5. Trūte Kundrāte. Liesma, Nr. 63, 21. 04.1973
6. Visi viņu cienā. Liesma, Nr. 58, 10.04.1964

Raksti no www.news.lv

1. Tas laiks rakstos. Liesma, 21.01.2011
2. Skolotāja, kas nenobijās. Liesma, Nr. 174, 13.11.2018

Portāls Apollo

Rūjienas papildītā telpa. 31.01.2004

Raksti no laikraksta "Rūjienas Vēstnesis"

1. Dievam un cilvēkiem jeb par baznīcas jumtu un ne tikai. Rūjienas Vēstnesis, Nr.10, 08.03.2019
 2. Mani dzīves gadi pagājuši darbā. Rūjienas Vēstnesis, Nr. 38., 39, 21., 28. 09.2018
- Fotogrāfijas un autobiogrāfijas no Rūjienas izstāžu zāles.

**Materiālus apkopojā Rūjienas pilsētas bibliotēka
2021 .gada septembrī**